

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 25.10.2023
COM(2023) 667 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Ενίσχυση του ευρωπαϊκού διοικητικού χώρου (ComPAct)

Σ' έναν ταχέως εξελισσόμενο κόσμο, ο οποίος βρίσκεται αντιμέτωπος με πολύπλοκες οικονομικές, κοινωνικές, τεχνολογικές και περιβαλλοντικές μεταβολές καθώς και πολλαπλές μεταβάσεις, οι δημόσιες διοικήσεις υψηλής ποιότητας είναι απαραίτητες¹ για τη χρηστή διακυβέρνηση και για την αποτελεσματικότητα της δράσης της ΕΕ και των κρατών μελών. Ο δημόσιος τομέας πρέπει να είναι προσανατολισμένος στην ανάληψη δράσης, να αντιμετωπίζει τις αναδυόμενες προκλήσεις και να ενισχύει την εμπιστοσύνη του κοινού. Εκτός από την αντιμετώπιση σοβαρών εξωθεν κλυδωνισμών, όπως η πανδημία COVID-19 και η επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, είναι εξαιρετικά σημαντικό για την ΕΕ να συνεχίσει να ανταποκρίνεται στις κλιματικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις, να οικοδομεί ανθεκτικές και βιώσιμες οικονομίες και δίκαιες κοινωνίες, να προωθεί τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της ΕΕ², να διαμορφώνει τον ψηφιακό μετασχηματισμό των υπηρεσιών και του εργασιακού περιβάλλοντος, να προάγει τη δημοκρατία και να διαδραματίζει ισχυρό ρόλο στον κόσμο.

Για την υλοποίηση αυτού του θεματολογίου πολιτικής απαιτούνται ικανές, καινοτόμες και ανθεκτικές δημόσιες διοικήσεις υψηλής ποιότητας σε κάθε επίπεδο στα κράτη μέλη. Οι δημόσιες διοικήσεις μετουσιώνουν τις πολιτικές και τη νομοθεσία της ΕΕ σε εγχώριες δράσεις που είναι άρτια σχεδιασμένες, τοποκεντρικές, τεκμηριωμένες, ψηφιακά συμβατές και ανθεκτικές στις μελλοντικές εξελίξεις. Καταρτίζουν και εφαρμόζουν πολιτικές που έχουν καίρια σημασία για την επιδίωξη της κλιματικής ουδετερότητας και της ατζέντας του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Επιπλέον, διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην προσαρμογή της ΕΕ στην ψηφιακή εποχή, εξασφαλίζοντας αδιάλειπτες, ασφαλείς και διαλειτουργικές ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες για μια πλήρως λειτουργική ενιαία αγορά, διασφαλίζοντας την απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων από το σύνολο της κοινωνίας, προωθώντας την υιοθέτηση αναδυόμενων τεχνολογιών και ενισχύοντας τη λογοδοσία και τη δημόσια εποπτεία για τη χρήση τους. Η δημόσια διοίκηση, ο ιδιωτικός τομέας, οι κοινωνικοί εταίροι και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα διαμορφώνουν την ανταγωνιστικότητα του εργατικού δυναμικού και των επιχειρήσεων προωθώντας τις δεξιότητες του μέλλοντος³.

Οι δημόσιες διοικήσεις σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο είναι υπεύθυνες για τη διασφάλιση της χρηστής και βιώσιμης διαχείρισης των προϋπολογισμών της ΕΕ και των κρατών μελών. Συλλέγουν δημόσια κονδύλια και έσοδα και εκτελούν άμεσα περίπου το ένα τρίτο του προϋπολογισμού της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων συνοχής, του NextGenerationEU και του κεντρικού του στοιχείου, του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ). Οι δημόσιες διοικήσεις έχουν καίρια σημασία για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στο πλαίσιο των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ), καθώς και των στρατηγικών περιφερειακής ανάπτυξης που στηρίζουν την αποτελεσματική χρήση των ταμείων συνοχής. Οι δημόσιες διοικήσεις διοικούν τον δημόσιο τομέα, ο οποίος είναι υπεύθυνος για το 51,5 % του ΑΕΠ της ΕΕ⁴, απασχολεί περίπου το 21 % του εργατικού δυναμικού της ΕΕ⁵, αντιπροσωπεύει το 19,8 % της συνολικής ακαθάριστης

¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Έκθεση στρατηγικών προβλέψεων 2021](#).

² [Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το 2030](#) [COM(2023) 168 final].

³ [Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο δεξιοτήτων για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα](#) [COM(2020) 274 final].

⁴ Στοιχεία της [Eurostat](#) (2021).

⁵ Στο ποσοστό αυτό περιλαμβάνονται δεδομένα από την [έρευνα εργατικού δυναμικού της ΕΕ](#) για τους τομείς της δημόσιας διοίκησης, της άμυνας, της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης, της εκπαίδευσης και της υγείας (2022).

προστιθέμενης αξίας της ΕΕ⁶ και δημιουργεί σε ετήσια βάση μια αγορά αξίας περίπου 670 δισ. EUR μέσω συμβάσεων για δημόσια έργα και δημόσιες προμήθειες⁷.

Οι δημόσιες διοικήσεις διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην προώθηση της ανάπτυξης σε όλες τις περιφέρειες⁸. Η ποιότητα των δημόσιων οργανισμών σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο αποτελεί προϋπόθεση για τις τοποκεντρικές πολιτικές, την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και την ελκυστικότητα των περιφερειών για επενδύσεις⁹. Το στοιχείο αυτό είναι σημαντικό για να αποφευχθεί το αναπτυξιακό τέλμα, ιδίως στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες και στις περιφέρειες μετάβασης.

Οι δημόσιες διοικήσεις είναι εξαιρετικά σημαντικές για τη δημοκρατική διακυβέρνηση και την προάσπιση του κράτους δικαίου. Οι δημόσιες διοικήσεις πρέπει να διατηρούν και να βελτιώνουν την εμπιστοσύνη του κοινού και να προασπίζουν τη δημοκρατία¹⁰ μέσω υψηλών προτύπων ακεραιότητας, διαφάνειας και λογοδοσίας καθώς και πρόληψης και καταπολέμησης της διαφθοράς¹¹. Διασφαλίζουν τη συμμετοχική χάραξη πολιτικής, την ποιότητα, τη συμπεριληπτικότητα και την εγγύτητα των υπηρεσιών¹², την καταλληλότητα των ρυθμιστικών πλαισίων με βάση τις βέλτιστες διαθέσιμες επιστημονικές γνώσεις και αποδεικτικά στοιχεία, καθώς και τη δεοντολογική χρήση της τεχνητής νοημοσύνης (TN) και άλλων ψηφιακών τεχνολογιών, μεριμνώντας για τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Οι εύρυθμα λειτουργούσες δημόσιες διοικήσεις εξυπηρετούν τις ανάγκες τόσο των πολιτών, με ιδιαίτερη προσοχή στους πλέον ευάλωτους, όσο και των επιχειρήσεων, αίροντας τα εναπομένοντα εμπόδια, μειώνοντας τον διοικητικό φόρτο και εμβαθύνοντας τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς και την εφαρμογή των τεσσάρων θεμελιωδών ελευθεριών της.

Τα πρότυπα ποιότητας των δημόσιων διοικήσεων των κρατών μελών αποτελούν επίσης σημείο αναφοράς για τις χώρες της διεύρυνσης, οι οποίες ευθυγραμμίζουν τη νομοθεσία και τις πρακτικές τους με εκείνες της ΕΕ και αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις, όπως η διττή μετάβαση και η δημογραφική αλλαγή. Η ποιοτική δημόσια διοίκηση αποτελεί ήδη θεμελιώδη απαίτηση για την προσχώρηση, όπως και το κράτος δικαίου.

Η αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα θα πρέπει να βελτιωθεί σε ολόκληρη την ΕΕ¹³. Σε γενικές γραμμές, οι δημόσιες διοικήσεις κατάφεραν να διατηρήσουν τις κρίσιμες λειτουργίες κατά τη διάρκεια της κρίσης COVID-19¹⁴, αλλά η κρίση αυτή μεγέθυνε τα κενά στην ψηφιακή ετοιμότητα, τις ασυνέπειες στον στρατηγικό σχεδιασμό και στις ικανότητες διαχείρισης κρίσεων. Όλα τα κράτη μέλη εξακολουθούν να παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές όσον αφορά την

⁶ Στοιχεία της Eurostat (2020).

⁷ Το αριθμητικό αυτό στοιχείο αφορά δημόσιους διαγωνισμούς για συμβάσεις που υπερβαίνουν συγκεκριμένες συμβατικές αξίες, οι οποίοι δημοσιεύονται στο Συμπλήρωμα στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (σειρά S): <https://simap.ted.europa.eu/web/simap/european-public-procurement>.

⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [8η έκθεση για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή](#).

⁹ [Αξιοποίηση ταλέντων στις περιφέρειες της Ευρώπης](#) [COM(2023) 32 final].

¹⁰ [Σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή δημοκρατία](#).

¹¹ [Δέσμη μέτρων για την καταπολέμηση της διαφθοράς](#).

¹² Για παράδειγμα, μέσω υπηρεσιών μίας στάσης για την αδειοδότηση έργων στους τομείς των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των μηδενικών καθαρών εκπομπών. [Βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών](#) [COM(2023) 62 final].

¹³ Παγκόσμια Τράπεζα, Government Effectiveness Index (Δείκτης για την αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα).

¹⁴ ΟΟΣΑ (2023), [More resilient public administrations after COVID-19](#) (Ενίσχυση της ανθεκτικότητας των δημόσιων διοικήσεων μετά την COVID-19). Έκθεση από το έργο του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των δημόσιων διοικήσεων μετά την κρίση COVID-19 με το κοινό πλαίσιο αξιολόγησης 2020.

ποιότητα των υπηρεσιών και τη χάραξη πολιτικής¹⁵. Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ιδίως στο παράρτημα των ανά χώρα εκθέσεων που αφορά τη δημόσια διοίκηση, η Επιτροπή εστιάζει όλο και περισσότερο την προσοχή της στην ποιότητα της δημόσιας διοίκησης.

Η βελτίωση της εφαρμογής της ενωσιακής πολιτικής καθώς και των διοικητικών επιδόσεων θα μπορούσε να αποφέρει εξοικονομήσεις δισεκατομμυρίων ευρώ σε ετήσια βάση για τους φορολογουμένους και τις επιχειρήσεις της ΕΕ. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να εξοικονομούν 64,2 δισ. EUR ετησίως με τη βελτίωση των διοικητικών τους επιδόσεων. Οι εταιρείες θα μπορούσαν να εξοικονομούν 2,2 δισ. EUR ετησίως σε επίπεδο ΕΕ, εάν οι διοικητικές διαδικασίες και το κόστος ίδρυσης μιας επιχείρησης ευθυγραμμίζονταν προς τα κράτη μέλη που παρουσιάζουν τις βέλτιστες επιδόσεις¹⁶. Σε πρόσφατη έρευνα του Ευρωβαρόμετρου¹⁷, οι Ευρωπαίοι εξέφρασαν την προσδοκία οι δημόσιες διοικήσεις να καταστούν λιγότερο γραφειοκρατικές (48 %), ταχύτερες στην παροχή υπηρεσιών (47 %), περισσότερο διαφανείς και να έρθουν πιο κοντά στους πολίτες. Θεωρούν επίσης την Επιτροπή καταλύτη για την καλύτερη ανταπόκριση σε περίπτωση κρίσεων και σημαντικό παράγοντα διευκόλυνσης της συνεργασίας και της ανταλλαγής γνώσεων, ώστε να αυξηθεί η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα των δημόσιων διοικήσεων.

Οι δημόσιες διοικήσεις, πρέπει τόσο να ανταποκρίνονται στις αλλαγές όσο και να τις προβλέπουν¹⁸. Για τον σκοπό αυτό, πρέπει να ενισχύσουν την ικανότητά τους για σχεδιασμό ο οποίος λαμβάνει υπόψη το σύνολο της διοίκησης, να προσαρμόσουν τις μεθόδους εργασίας τους στις ταχείες τεχνολογικές αλλαγές και να επανεξετάζουν και να ανανεώνουν συνεχώς τη χάραξη πολιτικής¹⁹ και την παροχή υπηρεσιών με γνώμονα τον πολίτη. Ταυτόχρονα, εκτός από τον εν εξελίξει στρατηγικό σχεδιασμό στο πλαίσιο του πολυετούς προϋπολογισμού ή του προγραμματισμού των διαρθρωτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής της ΕΕ, οι δημόσιες διοικήσεις θα πρέπει να προωθούν μελλοντοστρεφείς δραστηριότητες και ικανότητες, όπως η στρατηγική ανάλυση προοπτικών σε συνεργασία με την πανεπιστημιακή κοινότητα, τους ερευνητές και τις ειδικές ομάδες προβληματισμού.

Οι δημόσιες διοικήσεις αντιμετωπίζουν αυξανόμενες δυσκολίες στην εξασφάλιση σταθερού εργατικού δυναμικού που να χαρακτηρίζεται από επαγγελματισμό²⁰. Μόνο ένας στους επτά Ευρωπαίους θεωρεί τις δημόσιες διοικήσεις ελκυστικό εργοδότη²¹. Οι λιγότερο ανεπτυγμένες και στελεχωμένες περιφερειακές και τοπικές διοικήσεις αντιμετωπίζουν ακόμη περισσότερα εμπόδια για την προσέλκυση ταλέντων. Τα δημογραφικά στοιχεία δείχνουν ότι η γήρανση σε αρκετά κράτη μέλη θα προκαλέσει μεγάλα κύματα συνταξιοδότησης στις δημόσιες υπηρεσίες την επόμενη δεκαετία. Λόγω των ειδικών απαιτήσεων που προβλέπονται και των χρονοβόρων διαδικασιών προσλήψεων, οι δημόσιες διοικήσεις αντιμετωπίζουν σοβαρά το ενδεχόμενο να μη διασφαλίσουν

¹⁵ Πίνακας αποτελεσμάτων της ενιαίας αγοράς της ΕΕ, Δείκτης ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας της ΕΕ, Προοπτικές του ΟΟΣΑ για τη ρυθμιστική πολιτική.

¹⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκθεση σχετικά με το κόστος των χαμηλών επιδόσεων στη δημόσια διοίκηση. Υπό έκδοση.

¹⁷ Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 523 [Κατανόηση των απόψεων των Ευρωπαίων σχετικά με τις ανάγκες για μεταρρυθμίσεις](#) (Απρίλιος 2023).

¹⁸ Το υποστηριζόμενο από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» [Παρατηρητήριο Καινοτομίας στον Δημόσιο Τομέα \(OPSI\)](#) του ΟΟΣΑ παρέχει καθοδήγηση και εξατομικευμένες συμβουλές σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους οι κυβερνήσεις μπορούν να στηρίζουν την καινοτομία, συμπεριλαμβανομένων προσεγγίσεων προληπτικής καινοτομίας.

¹⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Στήριξη και σύνδεση της χάραξης πολιτικής στα κράτη μέλη με την επιστημονική έρευνα](#) (στα αγγλικά) [SWD(2022) 346].

²⁰ ΟΟΣΑ (2023), [Ενίσχυση της ελκυστικότητας της δημόσιας υπηρεσίας στη Γαλλία: Προς μια εδαφική προσέγγιση](#) (στα αγγλικά).

²¹ Βλ. υποσημείωση 17 (Ευρωβαρόμετρο).

τη συνέχεια, τη σταθερότητα, την προσαρμοστικότητα και την καλή παροχή των υπηρεσιών τους. Η εκπαίδευση ενηλίκων παρουσιάζει χαμηλά ποσοστά σε ορισμένα κράτη μέλη, με αποτέλεσμα να είναι περιορισμένη η δεξαμενή δεξιοτήτων από την οποία μπορούν να αντλήσουν στελέχη οι διοικήσεις²². Επιπλέον, η ανάθεση έργων σε εξωτερικούς εμπειρογνώμονες τείνει να μειώνει την ικανότητα των δημόσιων διοικήσεων να μαθαίνουν και να αποκτούν πείρα στη διαχείριση περισσότερο σύνθετων καθηκόντων.

Αναγνωρίζοντας τις ανωτέρω προκλήσεις, η Επιτροπή έχει αναπτύξει πλήθος εργαλείων για να στηρίξει τον διοικητικό μετασχηματισμό των κρατών μελών²³. Ο ΜΑΑ στηρίζει μια σειρά μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για τη βελτίωση της ποιότητας και της προσβασιμότητας των δημόσιων υπηρεσιών σε όλα τα επίπεδα²⁴. Το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης (TSI)²⁵ παρέχει εμπειρογνωσία για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ευρέος φάσματος μεταρρυθμίσεων. Επιπλέον, η Επιτροπή βοηθά τα κράτη μέλη μέσω αναλύσεων ανά χώρα και θεματικών αναλύσεων, ανάπτυξης ικανοτήτων, καθώς και καθοδήγησης και διευκόλυνσης των ανταλλαγών μεταξύ ομοτίμων²⁶. Το μέσο τεχνικής βοήθειας και ανταλλαγής πληροφοριών της Επιτροπής²⁷ επέκτεινε τη στήριξή της στις δημόσιες διοικήσεις των κρατών μελών για την εφαρμογή και την επιβολή της ενωσιακής νομοθεσίας, καθώς και για την ανταλλαγή ορθών πρακτικών της ΕΕ.

Η Επιτροπή **συνεργάζεται σταθερά με ομότιμες διοικήσεις**, ιδίως μέσω δύο συμπληρωματικών δικτύων, της ομάδας εμπειρογνομόνων για τη δημόσια διοίκηση²⁸ και του Ευρωπαϊκού Δικτύου Δημόσιας Διοίκησης (EUPAN)²⁹, που αποσκοπούν στην **ανταλλαγή γνώσεων και πρακτικών**. Η συνεργασία αυτή ενισχύθηκε μέσω τακτικών συνεδριάσεων της ομάδας εμπειρογνομόνων και συχνότερων άτυπων υπουργικών συνόδων, οι οποίες κατέληξαν σε συμπεράσματα σχετικά με τις κοινές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι δημόσιες διοικήσεις, ιδίως τα συμπεράσματα της άτυπης υπουργικής συνόδου της Λισαβόνας³⁰ και η δήλωση του Στρασβούργου³¹. Οι ανταλλαγές αφορούν διάφορους βασικούς τομείς, όπως η αύξηση της συνολικής ελκυστικότητας των δημόσιων διοικήσεων και η αναμόρφωση της εικόνας τους ως σύγχρονων εργοδοτών, ο ψηφιακός και πράσινος μετασχηματισμός, η ανάπτυξη ικανοτήτων σε κάθε επίπεδο της δημόσιας διοίκησης ή η προώθηση συνεργειών μεταξύ έργων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του TSI, του ΜΑΑ και άλλων προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται σε ενωσιακό ή εθνικό επίπεδο.

Στήριξη του ΜΑΑ για μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στις δημόσιες διοικήσεις

²² Κεντρικό θέμα του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης, [Ψήφισμα 2021/C 66/01 του Συμβουλίου περί στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού \(2021-2030\)](#).

²³ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2016), [Μεταρρύθμιση του δημόσιου τομέα: Πώς ενθαρρύνεται μέσω της χρήσης του προϋπολογισμού της ΕΕ](#) (στα αγγλικά).

²⁴ [Πίνακας αποτελεσμάτων για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα](#).

²⁵ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης](#).

²⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Στήριξη των δημόσιων διοικήσεων στα κράτη μέλη της ΕΕ για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και την προετοιμασία για το μέλλον](#) [SWD(2021) 101].

²⁷ [TAIEX](#).

²⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Σύσταση της ομάδας εμπειρογνομόνων για τη δημόσια διοίκηση και τη διακυβέρνηση](#) [C(2021) 9535 final].

²⁹ [Ευρωπαϊκό Δίκτυο Δημόσιων Διοικήσεων \(EUPAN\)](#).

³⁰ [Άτυπη σύνοδος των υπουργών Δημόσιας Διοίκησης της ΕΕ \(2021\)](#).

³¹ [Δήλωση του Στρασβούργου σχετικά με τις κοινές αξίες και προκλήσεις των ευρωπαϊκών δημόσιων διοικήσεων \(2022\)](#).

Ο εκσυγχρονισμός των δημόσιων διοικήσεων κατέχει εξέχουσα θέση σε διάφορα ΣΑΑ με εκτιμώμενο προϋπολογισμό ύψους 1,8 δισ. EUR. Οι εμβληματικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις αφορούν, μεταξύ άλλων, την ψηφιοποίηση της δημόσιας διοίκησης, την κυβερνοασφάλεια (Βουλγαρία, Τσεχία, Ισπανία, Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία, Λιθουανία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβενία και Σλοβακία), τα συστήματα απονομής της δικαιοσύνης και την ποιότητα της νομοθετικής διαδικασίας (Βουλγαρία, Ελλάδα, Ισπανία, Κύπρος, Τσεχία, Κροατία, Λετονία, Ιταλία, Μάλτα, Σλοβακία, Ρουμανία και Σλοβενία), την καταπολέμηση της διαφθοράς και την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος (Εσθονία, Ελλάδα, Κύπρος, Κροατία, Ισπανία, Φινλανδία, Λουξεμβούργο, Λετονία, Ρουμανία και Σλοβακία).

Η εμπειρία από τα προγράμματα της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης, καθώς και τα προαναφερόμενα συμπεράσματα των άτυπων υπουργικών συνόδων στο πλαίσιο του EUPAN, καταδεικνύουν το ενδιαφέρον των κρατών μελών για ευρύτερη και βαθύτερη συνεργασία μεταξύ τους και με την Επιτροπή. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή, με την παρούσα ανακοίνωση, προτείνει μια σειρά δράσεων (στο εξής: ComPAct) προκειμένου να βοηθήσει τις διοικήσεις των κρατών μελών να προετοιμαστούν για τις τρέχουσες μεταρρυθμιστικές ανάγκες και να προβλέψουν τις μελλοντικές τάσεις, με βάση μια κοινή δέσμη αρχών της δημόσιας διοίκησης.

Ενίσχυση του ευρωπαϊκού διοικητικού χώρου

Παρά τη μεγάλη ποικιλία θεσμικών δομών και νομικών παραδόσεων, οι δημόσιες διοικήσεις των κρατών μελών έχουν κοινό σύνολο αξιών και καθηκόντων καθώς και συναντίληψη περί χρηστής διοίκησης³², δημιουργώντας έναν **ευρωπαϊκό διοικητικό χώρο**³³.

Η ποιότητα της δημόσιας διοίκησης στηρίζεται σε **κοινό σύνολο γενικών αρχών**³⁴:

- Στρατηγικό όραμα και ηγεσία που διασφαλίζει την ικανότητα, την ανθεκτικότητα και τη διαρκή εμπιστοσύνη του κοινού.
- Συνεκτική, προδραστική, τεκμηριωμένη, συμμετοχική, ψηφιακά έτοιμη και συμπεριληπτική χάραξη πολιτικής.
- Αμερόληπτη, επαγγελματική, αξιοκρατική, συνεργατική και αποτελεσματική δημόσια διοίκηση, με καλές συνθήκες εργασίας.
- Υψηλής ποιότητας, καινοτόμες, ανθρωποκεντρικές και προσβάσιμες δημόσιες υπηρεσίες.
- Επικουρικότητα, συντονισμός, λογοδοσία και ανοικτός χαρακτήρας της δημόσιας διοίκησης, ακεραιότητα, και εποπτεία των διοικητικών διαδικασιών.
- Υγιή και βιώσιμα δημόσια οικονομικά, υποστηριζόμενα από ενσωματωμένα και ολοκληρωμένα συστήματα δημόσιας λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση.

Με την πρωτοβουλία ComPAct, η Επιτροπή έχει ως στόχο να βελτιώσει τον ευρωπαϊκό διοικητικό χώρο, προωθώντας τις αρχές αυτές και ενισχύοντας τη στήριξή της για τον

³² Μελέτη του Σουηδικού Οργανισμού Δημόσιας Διοίκησης που διενεργήθηκε στο πλαίσιο του EUPAN (2023), [Η χρηστή διοίκηση στις ευρωπαϊκές χώρες](#) (στα αγγλικά).

³³ Όρος που χρησιμοποιείται για να περιγράψει την αυξανόμενη σύγκλιση των διοικητικών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών βάσει κοινών αξιών και αρχών, προς κοινά πρότυπα και προσεγγίσεις λειτουργίας.

³⁴ Με βάση τις αρχές της δημόσιας διοίκησης, [SIGMA](#) (συνεργασία ΕΕ — ΟΟΣΑ). Υπό έκδοση η αναθεώρηση του 2023.

διοικητικό εκσυγχρονισμό των κρατών μελών. Η πρωτοβουλία ComPAct σέβεται και δεν θίγει την αρμοδιότητα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των κρατών μελών. Οι δράσεις θα χρηματοδοτηθούν από τους υφιστάμενους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς της ΕΕ και μέσω των υφιστάμενων δικτύων συνεργασίας. Η ComPAct θα αξιοποιήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την πείρα που έχει ήδη αποκτηθεί μέσω των ενωσιακών προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένου του TSI, καθώς και των υφιστάμενων ανταλλαγών στο πλαίσιο της ομάδας εμπειρογνομόνων της Επιτροπής για τη δημόσια διοίκηση και διακυβέρνηση και του δικτύου EUPAN, και θα προσφέρει νέες και μεγαλύτερες ευκαιρίες συνεργασίας και αμοιβαίας μάθησης σε κάθε επίπεδο των διοικήσεων των κρατών μελών. Η ComPAct αναλύει επίσης την εμπειρία που απέκτησε η Επιτροπή από την ανάπτυξη των στρατηγικών της για τους ανθρώπινους πόρους, τον ψηφιακό τομέα και τον οικολογικό προσανατολισμό³⁵.

Η ComPAct αποτελεί απάντηση στις εκκλήσεις των κρατών μελών³⁶, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου³⁷ και της Επιτροπής των Περιφερειών³⁸ προς την Επιτροπή για προώθηση της συνεργασίας και του πολιτικού διαλόγου, καθώς και για συμβολή στη βελτίωση της ικανότητας και της ποιότητας των δημόσιων διοικήσεων σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο στην Ευρώπη.

Η πρωτοβουλία ComPAct θα βοηθήσει επίσης τις χώρες της διεύρυνσης της ΕΕ στην πορεία τους προς την οικοδόμηση καλύτερων δημόσιων διοικήσεων, παρέχοντάς τους ευκαιρίες να αυξήσουν τη συμμετοχή τους στις ανταλλαγές και τη μάθηση μεταξύ ομοτίμων. Αυτό μπορεί επίσης να επιτευχθεί με τη διευκόλυνση της πρόσβασης των χωρών της διεύρυνσης στο TSI.

Επιτάχυνση της ένταξης: Συμμετοχή των χωρών της διεύρυνσης ως παρατηρητών σε έργα TSI

Η ανάπτυξη μιας δημόσιας διοίκησης που λειτουργεί εύρυθμα και με επαγγελματισμό αποτελεί μία από τις «θεμελιώδεις απαιτήσεις» για την προσχώρηση στην ΕΕ. Στο πλαίσιο πρωτοβουλίας για την «επιτάχυνση της ένταξης», οι υποψήφιες χώρες για τη διεύρυνση της ΕΕ μπορούν πλέον να συμμετέχουν σε διάφορα έργα των κρατών μελών, αντιμετωπίζοντας μαζί κοινά προβλήματα. Για παράδειγμα, η Αλβανία συμμετέχει ως παρατηρητής σε έργο με την Πορτογαλία, την Ισπανία και τις Κάτω Χώρες για την καλύτερη διαχείριση της *συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και των αναδυόμενων τεχνολογιών*. Η Βοσνία και Ερζεγοβίνη και η Μολδαβία είναι παρατηρητές σ' ένα έργο με την Εσθονία σχετικά με τη *στρατηγική και βιώσιμη πολιτική για τις δημόσιες συμβάσεις*.

Η πρωτοβουλία ComPAct αποτελείται από τρεις πυλώνες:

- **Πυλώνας 1. Το θεματολόγιο δεξιοτήτων της δημόσιας διοίκησης**

Προώθηση της διοικητικής συνεργασίας μεταξύ των δημόσιων διοικήσεων σε όλα τα επίπεδα, με σκοπό τη συμβολή στην ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού τους για την αντιμετώπιση σημερινών και μελλοντικών προκλήσεων.

³⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Μια νέα στρατηγική ανθρώπινων πόρων για την Επιτροπή](#) [C(2022) 2229 final]· [Ψηφιακή στρατηγική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής](#) [C(2022) 4388 final]· [Οικολογικός προσανατολισμός της Επιτροπής](#) [C(2022) 2230 final].

³⁶ Βλ. υποσημείωση 31 (Δήλωση του Στρασβούργου).

³⁷ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2019), [Ψήφισμα σχετικά με την αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιείται ο προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη μεταρρύθμιση του δημόσιου τομέα](#).

³⁸ Επιτροπή των Περιφερειών (2019), [Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας των τοπικών και των περιφερειακών αρχών για την ενίσχυση των επενδύσεων και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων κατά την περίοδο 2021-2027](#).

- **Πυλώνας 2. Ικανότητα για την ψηφιακή δεκαετία της Ευρώπης**

Ενίσχυση της ικανότητας των δημόσιων διοικήσεων για τον ψηφιακό μετασχηματισμό τους.

- **Πυλώνας 3. Ικανότητα ανάληψης ηγετικού ρόλου στην πράσινη μετάβαση**

Ενίσχυση της ικανότητας των δημόσιων διοικήσεων να ηγηθούν της πράσινης μετάβασης και να οικοδομήσουν ανθεκτικότητα.

Πυλώνας 1. Το θεματολόγιο δεξιοτήτων της δημόσιας διοίκησης

Οι αγορές εργασίας υφίστανται διαρθρωτικούς μετασχηματισμούς, ιδίως λόγω της δημογραφικής αλλαγής³⁹ και της διττής μετάβασης. Στο πλαίσιο αυτό, οι δημόσιες διοικήσεις αντιμετωπίζουν ισχυρό ανταγωνισμό για ταλέντα, ιδίως σε τομείς στους οποίους απαιτούνται νέα σύνολα δεξιοτήτων, γνώσεων και ικανοτήτων. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός απαιτεί επίσης σημαντική αύξηση της συμμετοχής των δημοσίων υπαλλήλων σε δραστηριότητες εκπαίδευσης ενηλίκων⁴⁰, καθώς και επανεξέταση των εργασιακών διαδικασιών με στόχο την αξιοποίηση του δυναμικού του αυτοματισμού, των δεδομένων και της διαλειτουργικότητας. Αναμένεται ότι θα οδηγήσει στην διερεύνηση νέων τρόπων συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα, ιδίως με τις νεοφυείς επιχειρήσεις και τις ΜΜΕ⁴¹. Για την ανάληψη ηγετικού ρόλου στην πράσινη μετάβαση απαιτούνται πολυτομεακή προσέγγιση στη χάραξη πολιτικής, σημαντικές ικανότητες συντονισμού και σχεδιασμού σε όλα τα επίπεδα της δημόσιας διοίκησης και αδιαμφισβήτητες επικοινωνιακές δεξιότητες. Αυτή η μεταβολή ως προς τις ανάγκες και τις απαιτήσεις του εργατικού δυναμικού καθώς και η εξέλιξη του χώρου εργασίας απαιτούν στοχευμένες δράσεις για τη δημιουργία ελκυστικού εργασιακού περιβάλλοντος. Ο διάλογος με τους κοινωνικούς εταίρους, τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, συμβάλλει στη διαμόρφωση ευνοϊκού περιβάλλοντος για την αντιμετώπιση των ποικίλων αυτών προκλήσεων.

Το θεματολόγιο δεξιοτήτων για τη δημόσια διοίκηση θα στηρίζει τα κράτη μέλη στις προσπάθειές τους να οικοδομήσουν ανθεκτικές, ελκυστικές, διαφανείς και υψηλών επιδόσεων δημόσιες διοικήσεις, εξοπλίζοντάς τα με ευρύ φάσμα εργαλείων για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση του εργατικού δυναμικού τους. Θα συμπληρώσει τα μέτρα που εφαρμόζονται στο πλαίσιο των ΣΑΑ, όπου η ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών συχνά συνοδεύεται από αναβάθμιση των ψηφιακών δεξιοτήτων, μεταξύ άλλων για τη βελτίωση των δεξιοτήτων όσον αφορά την ανάλυση δεδομένων, την τεχνητή νοημοσύνη και την κυβερνοασφάλεια. Ορισμένα ΣΑΑ περιλαμβάνουν μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στη δημιουργία κέντρων ικανοτήτων για τους δημόσιους υπαλλήλους και στη βελτίωση της διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων στις δημόσιες διοικήσεις.

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του πυλώνα θα υλοποιούν και θα απηχούν το θεματολόγιο δεξιοτήτων της ΕΕ και τις δράσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έτους Δεξιοτήτων. Μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη τόσο του πρωταρχικού στόχου της ΕΕ για το 2030, που είναι η παροχή κατάρτισης τουλάχιστον στο 60 % του συνόλου των ενηλίκων σε ετήσια βάση,

³⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Δημογραφική αλλαγή στην Ευρώπη: εργαλειοθήκη για δράση](#) [COM(2023) 577 final].

⁴⁰ Eurostat, [Έρευνα για το εργατικό δυναμικό 2021](#).

⁴¹ Βλ., για παράδειγμα, την ευρωπαϊκή πλατφόρμα [GovTech](#).

όσο και των εθνικών στόχων⁴². Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του πυλώνα θα υλοποιηθούν κυρίως μέσω του TSI. Η Επιτροπή θα αξιοποιήσει επίσης τη συνεργασία με ομότιμες διοικήσεις στο πλαίσιο τόσο της ομάδας εμπειρογνομόνων για τη δημόσια διοίκηση και διακυβέρνηση όσο και του δικτύου EUPAN, του δικτύου διευθυντών ιδρυμάτων και σχολείων δημόσιας διοίκησης (DISPA) και της Ευρωπαϊκής Σχολής Διοίκησης. Θα συνδεθούν επίσης άλλα σχετικά ενωσιακά και διεθνή δίκτυα και φορείς.

1. Ανταλλαγές συνεργασίας στον τομέα της δημόσιας διοίκησης (PACE)

Τα κράτη μέλη έχουν ζητήσει «ενισχυμένη κινητικότητα των εργαζομένων του δημόσιου τομέα στην Ευρώπη»⁴³, με ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των διοικήσεων και της δημιουργίας κοινοτήτων πρακτικής. Διάφορα μέσα της ΕΕ παρέχουν ήδη στήριξη για τομεακές ανταλλαγές πείρας και αμοιβαία μάθηση⁴⁴.

Για να προωθηθεί περαιτέρω η ανταλλαγή πείρας μεταξύ των δημόσιων διοικήσεων των κρατών μελών και η ανταλλαγή γνώσεων και βέλτιστων πρακτικών, η Επιτροπή είναι έτοιμη να αυξήσει και να εδραιώσει τη στήριξη της προς τις PACE. Οι PACE βασίζονται σε μια θετική εμπειρία, δηλαδή σε πιλοτικό πρόγραμμα ανταλλαγών για μεσαία διοικητικά στελέχη, το οποίο δημιουργήθηκε το 2021 από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή ως παραδοτέο μιας άτυπης υπουργικής συνόδου του EUPAN κατά την πορτογαλική Προεδρία⁴⁵. Οι ανταλλαγές αυτές θα στηρίζουν, με βάση τη ζήτηση, ειδικές οργανωτικές ανάγκες των δημόσιων διοικήσεων, όπως η υλοποίηση μεταρρυθμίσεων, η ανάπτυξη πρωτοβουλιών πολιτικής ή η εισαγωγή νέων προσεγγίσεων διαχείρισης. Θα συμβάλουν στη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής κοινότητας δημοσίων υπαλλήλων.

Ανταλλαγές μεταξύ των δημόσιων διοικήσεων των κρατών μελών

Στο πλαίσιο της εμβληματικής πρωτοβουλίας PACE 2023 του TSI⁴⁶, περισσότεροι από 300 δημόσιοι υπάλληλοι συμμετέχουν σε περισσότερες από 70 προγραμματισμένες ανταλλαγές που διευκολύνονται από το TAIEX. 18 κράτη μέλη συμμετέχουν στην ανταλλαγή πείρας σχετικά με νέους τρόπους εργασίας, την εφαρμογή πράσινων πολιτικών, την ενίσχυση της ψηφιοποίησης στη δημόσια διοίκηση, τις στρατηγικές και τα μοντέλα για την προσέλκυση ταλέντων και την επαγγελματική ανέλιξη, τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας των ανθρώπινων πόρων, την προώθηση του ηγετικού χαρακτήρα, της οργανωτικής μάθησης, της δεοντολογίας και της καταπολέμησης της διαφθοράς. Η Επιτροπή παρέχει σθεναρή στήριξη, συμβάλλει στην ανταλλαγή γνώσεων και μπορεί να συμμετέχει ως ομότιμη διοίκηση⁴⁷. Οι ανταλλαγές βασίζονται σε

⁴² [Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τους στόχους των κρατών μελών για μια πιο κοινωνική Ευρώπη έως το 2030.](#)

⁴³ Βλ. υποσημείωση 31 (Δήλωση του Στρασβούργου).

⁴⁴ Σε τομείς όπως τα τελωνεία και η φορολογία ([Κοινό πρόγραμμα εκδηλώσεων μάθησης](#)), οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης ([Ευρωπαϊκό δίκτυο δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης](#)), η διαχείριση του ΕΤΠΑ, του Ταμείου Συνοχής και του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης ([REGIO Peer2Peer +](#)), η εφαρμογή της νομοθεσίας για την ενιαία αγορά ([Ηλεκτρονικό σύστημα πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά](#)), η εφαρμογή της στρατηγικής για τα δεδομένα και η τεχνητή νοημοσύνη ([Ευρωπαϊκοί Κόμβοι Ψηφιακής Καινοτομίας, ομάδα εργασίας για την τεχνητή νοημοσύνη στις δημόσιες διοικήσεις](#)), η έρευνα και καινοτομία ([Διαδικασίες αμοιβαίας μάθησης σχετικά με τις προκλήσεις της πολιτικής στον τομέα της E&K](#)) και οι επίσημες εκδόσεις ([Ευρωπαϊκό φόρουμ εφημερίδων της κυβέρνησης](#)).

⁴⁵ Βλ. υποσημείωση 30 (άτυπη σύνοδος των υπουργών Δημόσιας Διοίκησης).

⁴⁶ [Εμβληματική πρωτοβουλία PACE 2023.](#)

⁴⁷ Μέσω του προϋπολογισμού της για τις διοικητικές δαπάνες.

προηγούμενα διμερή έργα και παρέχουν τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να επεκτείνουν τη συνεργασία και την αμοιβαία μάθηση.

Η Επιτροπή:

- θα αναβαθμίσει την **πρωτοβουλία PACE σε ετήσιο πρόγραμμα ανταλλαγών** στο πλαίσιο του TSI, ώστε να διευκολυνθεί η κινητικότητα των Ευρωπαίων δημόσιων υπαλλήλων σε όλα τα κράτη μέλη, με τη στήριξη και τη συμμετοχή της Επιτροπής. Η πρωτοβουλία PACE θα παράσχει κοινό επιχειρησιακό πλαίσιο και επαρκή χρηματοδότηση για στοχευμένες ανταλλαγές, στο πλαίσιο των οποίων οι δημόσιοι υπάλληλοι θα ενσωματώνονται σε άλλη διοίκηση για καθορισμένη περίοδο. [από το πρώτο τρίμηνο του 2024]

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να συμμετέχουν ενεργά στην πρωτοβουλία PACE και σε άλλα εργαλεία της ΕΕ για τις ανταλλαγές μεταξύ ομοτίμων, ιεραρχώντας και συντονίζοντας τις ανάγκες, φιλοξενώντας ανταλλαγές και παρέχοντας ανατροφοδότηση σχετικά με τρόπους βελτίωσης. Μπορούν να διευρύνουν τη συμμετοχή στις ανταλλαγές προωθώντας την εκμάθηση ξένων γλωσσών από τους δημόσιους υπαλλήλους τους.

2. Συνεργασία σε θέματα κατάρτισης και ανάπτυξης ικανοτήτων

Η επανεπίδραση και η αναβάθμιση των δεξιοτήτων συνιστούν πολύ μεγάλα εγχειρήματα για τις δημόσιες διοικήσεις, δεδομένου ότι υπάρχουν, κατ' εκτίμηση, 9 εκατομμύρια υπάλληλοι στις κεντρικές, περιφερειακές και τοπικές διοικήσεις όλων των κρατών μελών και περίπου 41 εκατομμύρια εργαζόμενοι στον ευρύτερο δημόσιο τομέα στην ΕΕ⁴⁸. Στα περισσότερα κράτη μέλη, τα εθνικά ινστιτούτα, οι σχολές δημόσιας διοίκησης ή τα ειδικά εκπαιδευτικά ιδρύματα διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων και των δυνατοτήτων των δημόσιων υπαλλήλων για καλύτερη διαχείριση των δημόσιων πολιτικών. Η κατάρτιση και η ανάπτυξη ικανοτήτων συχνά παρεμποδίζονται από τον συνδυασμό υψηλού ανταγωνισμού για χρηματοδότηση, μεγάλου φόρτου εργασίας και περιορισμένης διαθεσιμότητας ευκαιριών κατάρτισης. Επιπλέον, η ευρεία ποικιλία νέων θεμάτων δυσχεραίνει την κάλυψη όλων των πτυχών σε εθνικό επίπεδο. Η ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών και της Επιτροπής, όπως και οι ενεργητικές ανταλλαγές με διεθνείς εταίρους σχετικά με ορθές πρακτικές μπορούν να αντιμετωπίσουν ορισμένες από αυτές τις προκλήσεις.

Το πρόγραμμα κατάρτισης της ΕΕ για τα τελωνεία — Από κοινού οικοδόμηση εμπειρογνώσεως στη διαχείριση των τελωνείων

Στο πλαίσιο του προγράμματος κατάρτισης για τα τελωνεία, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν τα κέντρα κατάρτισης εμπειρογνομόνων σε συγκεκριμένα τελωνειακά θέματα βάσει συμφωνίας εταιρικής σχέσης. Το οικείο ή τα οικεία κράτη μέλη παρέχουν κατάρτιση σε άλλα κράτη μέλη σε ετήσια βάση, επικαιροποιούν τις γνώσεις τους για το συγκεκριμένο θέμα και συνεργάζονται με εκπαιδευτές και τμήματα κατάρτισης από άλλα κράτη μέλη. Από το 2014 έχουν λάβει κατάρτιση περίπου 1 000 τελωνειακοί υπάλληλοι και έχουν διοργανωθεί περίπου 130 κοινές εκδηλώσεις μάθησης.

⁴⁸ Η εκτίμηση του αριθμού του προσωπικού της δημόσιας διοίκησης σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο βασίζεται σε εθνικές εκθέσεις. Ο αριθμός αυτός δεν προκύπτει βάσει εναρμονισμένης μεθοδολογίας σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της δημόσιας διοίκησης. Το προσωπικό του δημόσιου τομέα υπολογίζεται με βάση τα στοιχεία της Eurostat από την έρευνα εργατικού δυναμικού της ΕΕ (2022).

Η προώθηση της ηλεκτρονικής μάθησης σε θέματα δημόσιας διοίκησης θα εξασφαλίσει άμεση πρόσβαση σε όλους τους δημόσιους υπαλλήλους όλων των κρατών μελών και θα διευκολύνει επίσης την ηλεκτρονική μάθηση στον ρυθμό που καθορίζει ο ίδιος ο συμμετέχων. Η απήχηση των μαθημάτων και του υλικού κατάρτισης θα μπορούσε να αυξηθεί σημαντικά με τη μετάφρασή τους στις γλώσσες της ΕΕ, μέσω της οποίας θα διευκολυνθεί η ευρύτερη πρόσβαση των μικρότερων διοικήσεων.

Η Επιτροπή έχει ήδη αναπτύξει ευκαιρίες ηλεκτρονικής κατάρτισης, για παράδειγμα σχετικά με τη διαλειτουργικότητα, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την επιχειρηματικότητα, τις ικανότητες στον χρηματοοικονομικό τομέα και τη βιωσιμότητα, τα δίκτυα μάθησης⁴⁹ και τις κοινότητες πρακτικής⁵⁰.

Η Επιτροπή:

- θα συστήσει **δίκτυο κέντρων αριστείας** για την παροχή θεματικής κατάρτισης σε δημόσιους υπαλλήλους σε ολόκληρη την ΕΕ. Το δίκτυο θα δημιουργήσει κοινό κατάλογο προγραμμάτων κατάρτισης και θα διευκολύνει την προσφορά κατάρτισης σε δημόσιους υπαλλήλους μέσω των κέντρων αριστείας στα κράτη μέλη σε συγκεκριμένα θέματα, όπως τα τελωνεία, το κράτος δικαίου, η πρόληψη της διαφθοράς και η ακεραιότητα, η πράσινη μετάβαση, οι καινοτόμες δημόσιες συμβάσεις, η χρήση επιστημονικών στοιχείων στη χάραξη πολιτικής ή η τεχνητή νοημοσύνη. Το μοντέλο αυτό θα συμβάλει στην παροχή ευρύτερου καταλόγου προγραμμάτων ποιοτικής κατάρτισης στις δημόσιες διοικήσεις σε ολόκληρη την ΕΕ και στην οικονομική βιωσιμότητα της κατάρτισης, ενώ θα αυξήσει παράλληλα την αποδοτικότητα των επενδύσεων. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα στηρίζει περαιτέρω τους εθνικούς οργανισμούς κατάρτισης για την ανάπτυξη της **ικανότητάς τους να αξιολογούν τις ανάγκες κατάρτισης και να ενισχύουν τις σχετικές με την κατάρτιση πολιτικές τους** για τους δημόσιους υπαλλήλους· [από το πρώτο τρίμηνο του 2024]
- θα θεσπίσει **πρόγραμμα για τον ηγετικό ρόλο στη δημόσια διοίκηση της ΕΕ το οποίο θα απευθύνεται στα ανώτερα διοικητικά στελέχη** των δημόσιων διοικήσεων των κρατών μελών. Μια προσέγγιση σε επίπεδο ΕΕ που θα περιλαμβάνει τον σχεδιασμό κοινών προγραμμάτων σπουδών, διαδικασιών αμοιβαίας μάθησης και ανταλλαγής ορθών πρακτικών θα δώσει τη δυνατότητα στα διοικητικά στελέχη να είναι καλύτερα προετοιμασμένα για την πολυπλοκότητα που συνεπάγεται η ανάληψη ηγετικού ρόλου στον δημόσιο τομέα, ιδίως καθώς τα στελέχη αυτά διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην προώθηση και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων στη δημόσια διοίκηση, στην αξιοποίηση ταλέντων και στην προαγωγή της καινοτομίας· [από το πρώτο τρίμηνο του 2024]
- θα αναπτύξει στην **πλατφόρμα της Ακαδημίας της ΕΕ ένα τμήμα για τη δημόσια διοίκηση**⁵¹ με ειδικά μαθήματα και προγράμματα κατάρτισης, τα οποία θα περιλαμβάνουν από οριζόντια προγράμματα —όπως η χάραξη πολιτικής, η συνδημιουργία και οι μέθοδοι διαβούλευσης για την εξασφάλιση της συμμετοχής των πολιτών στον σχεδιασμό, το κράτος δικαίου, η πρόληψη της διαφθοράς και η ακεραιότητα, η διαχείριση έργων— έως πιο εξειδικευμένα προγράμματα, όπως η διαχείριση της πράσινης μετάβασης, η διαλειτουργικότητα ή η διαχείριση κυβερνοαπειλών. Τα μαθήματα ηλεκτρονικής μάθησης

⁴⁹ Όπως το [Δίκτυο Γνώσεων για την Πολιτική Προστασία της ΕΕ](#).

⁵⁰ Όπως η [Πλατφόρμα της Κοινότητας των Δημόσιων Αγοραστών](#).

⁵¹ [Ακαδημία της ΕΕ](#)

θα μπορούσαν να συμπληρωθούν με υφιστάμενο υλικό καθοδήγησης και κατάρτισης που έχει αναπτύξει η Επιτροπή σχετικά με ενωσιακά θέματα και να περιλαμβάνουν συνδέσμους σε εθνικές και διεθνείς πηγές. [από το δεύτερο τρίμηνο του 2024]

Η ευρύτερη αξιοποίηση των ευκαιριών κατάρτισης θα μπορούσε να συμπληρωθεί από τα κράτη μέλη με πόρους για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την ανάπτυξη ικανοτήτων στο πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή.

3. Συνεργασία για διοικητική ικανότητα σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο

Οι περιφερειακές και τοπικές δημόσιες διοικήσεις είναι οι πλησιέστερες στους πολίτες και διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην παροχή υπηρεσιών εγγύτητας. Εφαρμόζουν το 70 % του συνόλου της νομοθεσίας της ΕΕ, το 90 % των πολιτικών προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και το 65 % των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης⁵². Προωθούν το θεματολόγιο για την καινοτομία στον δημόσιο τομέα, σχεδιάζουν και υλοποιούν επενδύσεις χρησιμοποιώντας ενωσιακά κονδύλια μέσω της εφαρμογής τοποκεντρικών λύσεων και βρίσκονται στην πρώτη γραμμή όσον αφορά την καταπολέμηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, την πολιτική προστασία και την κοινωνική συνοχή. Είναι επίσης οι διοικήσεις που βρίσκονται πιο κοντά στις τοπικές ανάγκες και ανησυχίες, όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος, τη στέγαση, την κινητικότητα, τον πολιτισμό και την εκπαίδευση⁵³.

Οι περισσότερες από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι περιφερειακές και τοπικές δημόσιες διοικήσεις είναι κοινές με αυτές των κεντρικών δημόσιων διοικήσεων, αλλά έχουν και τις δικές τους ιδιαιτερότητες. Οι περισσότερες τοπικές διοικήσεις είναι σχετικά μικρές, συχνά δεν έχουν επαρκείς πόρους και δεν διαθέτουν εμπειρογνώμονες⁵⁴. Για μια σειρά αρμοδιοτήτων απαιτείται η άμεση επαφή με τους ανθρώπους. Η επαγγελματική κινητικότητα και η πρόσβαση στην κατάρτιση και τη γνώση τείνουν να είναι σχετικά περιορισμένες, οι σταδιοδρομίες τείνουν να έχουν μεγαλύτερη διάρκεια και η δεξαμενή δεξιοτήτων εξαρτάται από το συνολικό επίπεδο τοπικής ανάπτυξης και οικονομικής δραστηριότητας. Δεδομένων αυτών των περιορισμών και των διαφορετικών κοινωνικοοικονομικών και γεωγραφικών πλαισίων, οι περιφερειακές και τοπικές διοικήσεις έχουν ανάγκη από ειδική στήριξη προκειμένου να καταρτίσουν πολιτικές προσαρμοσμένες στις τοπικές ιδιαιτερότητες και να αναπτύξουν στρατηγικές στην κατάλληλη εδαφική κλίμακα για την αντιμετώπιση σύνθετων ζητημάτων, όπως η αλληλεπίδραση αστικών και αγροτικών περιοχών, η αδειοδότηση, οι πράσινες δημόσιες συμβάσεις, η καινοτομία και άλλοι καθοριστικοί παράγοντες μιας ισορροπημένης τοπικής ανάπτυξης. Οι περιορισμένες ικανότητες και δυνατότητες των δημόσιων διοικήσεων των κρατών μελών σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο μπορούν επίσης να εμποδίσουν την αποτελεσματική χρήση της διαθέσιμης χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης που διατίθεται μέσω της για τη συνοχή.

⁵² Ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «[Η Πράσινη Συμφωνία σε συνεργασία με τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές](#)» (2020/C 79/01).

⁵³ Οι δαπάνες των τοπικών κυβερνήσεων της ΕΕ στους τομείς αυτούς το 2021 αντιπροσώπευαν αντίστοιχα το 71 % (προστασία του περιβάλλοντος), το 70 % (στέγαση και υποδομή κοινής ωφελείας), το 53 % (αναψυχή, πολιτισμός και θρησκεία) και το 36 % (εκπαίδευση) των συνολικών δαπανών της γενικής κυβέρνησης.

⁵⁴ Το 69 % των δήμων ανέφεραν ότι πάσχουν από έλλειψη εμπειρογνομόνων με δεξιότητες στην περιβαλλοντική και κλιματική αξιολόγηση, καθώς και από έλλειψη προσωπικού με τεχνική και μηχανολογική εμπειρογνώση. [Έρευνα της ΕΤΕπ για τους δήμους 2022-2023](#).

Η Επιτροπή:

- θα συνεχίσει να **διευρύνει την πρόσβαση των περιφερειακών και τοπικών οντοτήτων στο TSI**, με βάση τη ζήτηση, μεταξύ άλλων μέσω πρωτοβουλιών όπως η εμβληματική πρωτοβουλία του TSI για την υπέρβαση των εμποδίων στην περιφερειακή ανάπτυξη⁵⁵. [από το τέταρτο τρίμηνο του 2023]
- θα διοργανώσει ετήσια **Ημέρα για την Τοπική Αυτοδιοίκηση** στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας των Δήμων και των Περιφερειών, η οποία θα συνδιοργανωθεί από την Επιτροπή. Η εκδήλωση θα δώσει στις περιφερειακές και τοπικές διοικήσεις την ευκαιρία να εξετάσουν τις ιδιαίτερες προκλήσεις διακυβέρνησής τους. Η Επιτροπή των Περιφερειών και οι κεντρικοί οργανισμοί περιφερειακών και τοπικών διοικήσεων της ΕΕ θα συμμετέχουν στις συζητήσεις και στην αμοιβαία μάθηση. Η εκδήλωση θα προσδιορίζει συγκεκριμένους και πρακτικούς τρόπους με τους οποίους η Επιτροπή μπορεί να στηρίζει τις περιφερειακές και τοπικές διοικήσεις στις προσπάθειές τους για εκσυγχρονισμό και ανάπτυξη ικανοτήτων. Επιπλέον, η Επιτροπή θα διερευνήσει περαιτέρω τρόπους για τη διευκόλυνση της δημιουργίας κοινοπραξιών και συμπράξεων των τοπικών αρχών, στο πλαίσιο των οποίων θα μπορούσαν να συγκεντρώνονται οι ικανότητες που απαιτούνται για τη διαχείριση έργων μεγάλης κλίμακας. [από το τρίτο τρίμηνο του 2024]
- θα εμβαθύνει την έρευνά της σχετικά με τους περιορισμούς και τις ευκαιρίες της διοικητικής ικανότητας των περιφερειακών και τοπικών διοικήσεων, και θα διεξαγάγει **στοχευμένες μελέτες και έρευνες**, οι οποίες θα τροφοδοτήσουν τις επόμενες εκδόσεις της έκθεσης για τη συνοχή. [από το τρίτο τρίμηνο του 2024]

4. Εργαλεία διαχείρισης ανθρώπινων πόρων στη δημόσια διοίκηση

Για να εξασφαλιστεί σταθερή ικανότητα και επαγγελματισμός, οι δημόσιες διοικήσεις πρέπει να προβλέπουν τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού τους και τις δεξιότητες που θα χρειαστούν. Ωστόσο, ο σχεδιασμός του εργατικού δυναμικού, η συστηματική ανάλυση δεδομένων για τους ανθρώπινους πόρους και η πρόβλεψη των προφίλ θέσεων εργασίας εξακολουθούν να πραγματοποιούνται σε σχετικά περιορισμένο βαθμό. Ένας κατάλογος αναφοράς των πλαισίων ικανοτήτων, το «Διαβατήριο βασικών ικανοτήτων», θα συμβάλει στην αντιμετώπιση αυτών των αναγκών και στη βελτίωση των προσεγγίσεων όσον αφορά τις προσλήψεις και την εξέλιξη της σταδιοδρομίας.

Το «διαβατήριο» θα βασίζεται στα υφιστάμενα ενωσιακά και εθνικά πλαίσια ικανοτήτων⁵⁶, που αφορούν, π.χ., τη χάραξη πολιτικής, τη διαχείριση κονδυλίων, τις δημόσιες συμβάσεις, τη φορολογία, τα τελωνεία, τη διαλειτουργικότητα στον δημόσιο τομέα και τη διαχείριση έργων. Θα

⁵⁵ [Εμβληματική πρωτοβουλία του TSI 2024 — Υπέρβαση των εμποδίων στην περιφερειακή ανάπτυξη.](#)

⁵⁶ Αντίστοιχη σειρά: [Πλαίσια ικανοτήτων για υπευθύνους χάραξης πολιτικής και ερευνητές](#), [Πλαίσιο ικανοτήτων της ΕΕ για τη διαχείριση και την υλοποίηση του ΕΤΠΑ και του Ταμείου Συνοχής](#), [Πλαίσιο ικανοτήτων της ΕΕ για τους επαγγελματίες του τομέα των δημόσιων συμβάσεων](#), [Πλαίσιο ικανοτήτων της ΕΕ για τη φορολογία](#), [Πλαίσιο ικανοτήτων της ΕΕ για τα τελωνεία](#), [Διαλειτουργικότητα στον δημόσιο τομέα](#) και [Μεθοδολογία για τη διαχείριση έργου](#).

επεκταθεί σε νέους τομείς⁵⁷, όπως οι ψηφιακές δεξιότητες, οι επιχειρηματικές δεξιότητες, οι ηγετικές δεξιότητες, η διαχείριση επενδύσεων, καθώς και η καινοτομία.

Το μοντέλο ικανοτήτων για την «καινοτόμο χάραξη πολιτικής»

Το εν λόγω πλαίσιο ικανοτήτων αναπτύχθηκε από την Επιτροπή και καλύπτει οριζόντιες ικανότητες που είναι σημαντικές για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου πολιτικής. Καθορίζει μια μελλοντοστρεφή προοπτική για διαφορετικούς ρόλους στη χάραξη πολιτικής. 36 ικανότητες χωρίζονται σε 7 ομάδες: παροχή συμβουλών σε πολιτικό επίπεδο, καινοτομία, εργασία με βάση τεκμηριωμένα στοιχεία, προετοιμασία για το μέλλον, αλληλεπίδραση με τους πολίτες και τα ενδιαφερόμενα μέρη, συνεργασία και επικοινωνία. Το πλαίσιο αυτό συμπληρώνει το πλαίσιο που απευθύνεται στους ερευνητές («Επιστήμη για τη χάραξη πολιτικής»), οι ικανότητες των οποίων διαιρούνται σε 5 ομάδες: κατανόηση της πολιτικής, συμμετοχή στη χάραξη πολιτικής, επικοινωνία, αλληλεπίδραση με τους πολίτες και τα ενδιαφερόμενα μέρη, και συνεργασία.

Με βάση τα υφιστάμενα πλαίσια ικανοτήτων, η Επιτροπή έχει αναπτύξει διάφορα εργαλεία για την αξιολόγηση των απαραίτητων δεξιοτήτων σε διαφορετικούς τομείς ικανοτήτων και θα διερευνήσει την ανάγκη των κρατών μελών για παρόμοια εργαλεία.

Επιπλέον, οι δημόσιες διοικήσεις χρειάζονται δεδομένα και θεματικές πληροφορίες για να προσδιορίσουν καλύτερα τις ανάγκες κατάρτισής τους και να κατευθύνουν αποτελεσματικότερα την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους. Τα συγκριτικά στοιχεία για τη δημόσια διοίκηση εξακολουθούν να είναι σχετικά περιορισμένα.

Η Επιτροπή:

- θα αναπτύξει ένα «**Διαβατήριο βασικών ικανοτήτων**» που θα εφαρμόζεται σε θέσεις εργασίας και σε ρόλους στις δημόσιες διοικήσεις, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις ηγετικές δεξιότητες. Το «διαβατήριο» θα βοηθήσει τις δημόσιες διοικήσεις να σχεδιάσουν σύγχρονες και προηγμένες πολιτικές για την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων τους, να προετοιμαστούν για τις μελλοντικές ανάγκες σε δεξιότητες και να διευκολύνουν την κινητικότητα των δημόσιων υπαλλήλων εντός της ΕΕ· [από το πρώτο τρίμηνο του 2024]
- θα στηρίξει τα κράτη μέλη στον **εκσυγχρονισμό των πολιτικών τους για τους ανθρώπινους πόρους**, με καθοδήγηση και πιλοτική εφαρμογή της μεταφοράς των πλαισίων ικανοτήτων και των εργαλείων ανθρώπινου δυναμικού (για παράδειγμα, για τον εντοπισμό ελλείψεων δεξιοτήτων στο εργατικό δυναμικό τους) στο οργανωτικό τους πλαίσιο· [από το πρώτο τρίμηνο του 2024]
- θα επικαιροποιήσει και θα επεκτείνει την **εργαλειοθήκη για την ποιότητα της δημόσιας διοίκησης**⁵⁸ με σκοπό την καθοδήγηση του εκσυγχρονισμού των δημόσιων διοικήσεων· [από το πρώτο τρίμηνο του 2024]
- θα αναπτύξει **μεθοδολογίες για σχετικούς δείκτες για τη δημόσια διοίκηση**, θα συμβάλει στη βελτίωση των υφιστάμενων εργαλείων για την παραγωγή δεδομένων, **θα διενεργήσει μελέτες σε ολόκληρη την ΕΕ** σχετικά με συναφή θέματα, όπως η ελκυστικότητα της δημόσιας διοίκησης, οι επιπτώσεις των δημογραφικών αλλαγών και το μέλλον των θέσεων εργασίας στη δημόσια διοίκηση. Θα προωθήσει στη **διαδικτυακή πύλη της δημόσιας διοίκησης** ευρύ φάσμα δεδομένων και πληροφοριών που θα

⁵⁷ Λαμβανομένων υπόψη των εξής: [Πλαίσιο ψηφιακών ικανοτήτων για τους πολίτες](#), [Ευρωπαϊκό πλαίσιο επιχειρηματικών ικανοτήτων](#) και [Πλαίσιο ικανοτήτων της ΕΕ για τη βιωσιμότητα](#).

⁵⁸ [Εργαλειοθήκη για την ποιότητα της δημόσιας διοίκησης \(έκδοση 2017\)](#)

αποτυπώνουν την κατάσταση και τις επιδόσεις των δημόσιων διοικήσεων σε ολόκληρη την ΕΕ. [από το πρώτο τρίμηνο του 2024]

Πυλώνας 2. Ικανότητα για την ψηφιακή δεκαετία της Ευρώπης

Η ψηφιακή δεκαετία θέτει ως στόχο, έως το 2030, το 100 % των βασικών δημόσιων υπηρεσιών να είναι προσβάσιμες στους πολίτες και στις επιχειρήσεις μέσω του διαδικτύου, καθώς και να έχουν όλοι πρόσβαση διαδικτυακά στον ιατρικό τους φάκελο και σε ασφαλή μέσα ηλεκτρονικής ταυτοποίησης (eID) αναγνωρισμένα σε ολόκληρη την ΕΕ, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις ανάγκες όσων δεν έχουν πλήρη πρόσβαση σε ψηφιακές υπηρεσίες ή έχουν περιορισμένες ικανότητες. Η ψηφιοποίηση των διοικητικών διαδικασιών, η δρομολόγηση των τεχνικών διεργασιών προκειμένου τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας να είναι έτοιμα έως το 2026, η αύξηση της αυτοματοποιημένης ανταλλαγής δικαιολογητικών και πληροφοριών⁵⁹ για την παροχή ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών με επίκεντρο τον χρήστη και η βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων του προσωπικού αποτελούν σημαντικές προϋποθέσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών από τις δημόσιες διοικήσεις. Οι δημόσιες διοικήσεις μπορούν να βελτιώσουν την αποδοτικότητά τους, εξοικονομώντας μεταξύ 439 εκατ. και 1,3 δισ. EUR ετησίως, εάν αυξήσουν τη χρήση των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών κατά έως και 80 % μέχρι το 2030⁶⁰. Η βελτίωση της διασυννοριακής διαλειτουργικότητας των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών θα μπορούσε να οδηγήσει σε εξοικονόμηση λόγω καλύτερης αποδοτικότητας έως και 6,3 εκατ. EUR για τους πολίτες και μεταξύ 5,7 και 19,2 δισ. EUR για τις επιχειρήσεις⁶¹. Οι στόχοι της ψηφιακής δεκαετίας καθοδηγούν τις δημόσιες διοικήσεις προς τον δικό τους ψηφιακό μετασχηματισμό και στηρίζουν την προσαρμογή τους στις τεχνολογικές αλλαγές.

Η ταχεία εξέλιξη των ψηφιακών τεχνολογιών και της χρήσης τους απαιτούν την ενεργή προσαρμογή του νομικού πλαισίου⁶²: από τη χρήση ψηφιακών εργαλείων έως τη διαθεσιμότητα δεδομένων, την ανταλλαγή δεδομένων, τη διαλειτουργικότητα και τη δεοντολογική χρήση της τεχνητής νοημοσύνης και άλλων ψηφιακών τεχνολογιών. Πέραν της αναβάθμισης των ψηφιακών δεξιοτήτων και της επανειδίκευσης, οι δημόσιες διοικήσεις πρέπει να ενστερνιστούν τη διαλειτουργικότητα, να αξιοποιήσουν την αυξημένη διαθεσιμότητα μεγάλων όγκων δεδομένων, να ψηφιοποιήσουν τις διοικητικές διαδικασίες και να προετοιμαστούν για την τεχνητή νοημοσύνη. Θα πρέπει επίσης να ενισχύσουν τη συνεργασία τους για την ψηφιακή διακυβέρνηση στην ΕΕ, ώστε να ανταλλάσσουν και να αναπτύσσουν από κοινού λύσεις, να αποφεύγουν τον κατακερματισμό, να συγκεντρώνουν πόρους επεξεργασίας δεδομένων και να βελτιώνουν την κοινοχρησία δεδομένων. Με τον τρόπο αυτό θα μειωθεί το ψηφιακό χάσμα, καθώς οι δημόσιες υπηρεσίες θα γίνουν πιο συμπεριληπτικές και προσβάσιμες σε όλους.

⁵⁹ [Εκτελεστικός κανονισμός \(ΕΕ\) 2022/1463 για τον καθορισμό των τεχνικών και λειτουργικών προδιαγραφών του τεχνικού συστήματος διασυννοριακής αυτοματοποιημένης ανταλλαγής δικαιολογητικών και την εφαρμογή της αρχής «μόνον άπαξ».](#)

⁶⁰ Βλ. υποσημείωση 16 (Εκθεση σχετικά με το κόστος των χαμηλών επιδόσεων στη δημόσια διοίκηση).

⁶¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Εκθεση εκτίμησης επιπτώσεων σχετικά με την πρόταση πράξης για τη διαλειτουργική Ευρώπη](#) (στα αγγλικά) [SWD(2022) 721].

⁶² Στο κανονιστικό πλαίσιο που συνδέεται με τις ψηφιακές τεχνολογίες συμπεριλαμβάνονται η προτεινόμενη [πράξη για τα δεδομένα](#), η [οδηγία για τα ανοικτά δεδομένα](#) και ο σχετικός [εκτελεστικός κανονισμός για τα σύνολα δεδομένων υψηλής αξίας](#), η [πράξη για τη διακυβέρνηση δεδομένων](#), η προτεινόμενη [πράξη για την τεχνητή νοημοσύνη](#), η προτεινόμενη [πράξη για τη διαλειτουργική Ευρώπη](#), η [πράξη για τις ψηφιακές αγορές](#) και η [πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες](#).

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του πυλώνα θα υλοποιηθούν πρωτίστως μέσω του TSI και άλλων χρηματοδοτικών μηχανισμών της ΕΕ, όπως το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη», το πρόγραμμα για την ενιαία αγορά και ο μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη».

5. Ψηφιακή δημόσια διοίκηση ανθεκτική στις μελλοντικές εξελίξεις

Οι δημόσιες διοικήσεις πρέπει να υιοθετήσουν ψηφιακές τεχνολογίες και παράλληλα να αλλάξουν τον τρόπο λειτουργίας τους. Αναμένεται από αυτές να παρέχουν υπηρεσίες με απρόσκοπτο και φιλικό προς τον χρήστη τρόπο για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και το προσωπικό τους. Αυτό συχνά συνεπάγεται ριζικό (ψηφιακό) μετασχηματισμό για τον επανασχεδιασμό των υφιστάμενων διαδικασιών ή για την αλλαγή πολιτικών, για την απλούστευση της καθημερινής ζωής των ανθρώπων και για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος με τη μείωση της γραφειοκρατίας.

Μέσω της επιβολής της ψηφιακής νομοθεσίας της ΕΕ, οι δημόσιες διοικήσεις μπορούν να συνεργάζονται αποτελεσματικότερα, να ευθυγραμμίζουν τις προσπάθειές τους με στόχους σε επίπεδο ΕΕ και να δημιουργούν πιο ανθεκτικές και βιώσιμες ψηφιακές υποδομές και υπηρεσίες καθώς και υποδομές και υπηρεσίες δεδομένων. Η νομοθεσία της ΕΕ παρέχει το πλαίσιο για αποτελεσματική και ασφαλή ανταλλαγή δεδομένων και για διαλειτουργικότητα μεταξύ των δημόσιων διοικήσεων. Ο μηχανισμός διαρθρωμένης συνεργασίας μεταξύ των γραφείων ψηφιακού μετασχηματισμού των κρατών μελών, συνήθως των υπευθύνων πληροφοριακών συστημάτων, έχει καίρια σημασία για τη διαλειτουργικότητα του δημόσιου τομέα της ΕΕ. Αυτό διευκολύνει τα κοινά έργα καινοτομίας, καθιστά εφικτή την επαναχρησιμοποίηση δοκιρασμένων τεχνολογιών και μειώνει το επενδυτικό κόστος και τους επενδυτικούς κινδύνους, επιτρέποντας την ταχύτερη και ασφαλέστερη ανάπτυξη συνδεδεμένων ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών⁶³. Επιπλέον, η οδηγία NIS2⁶⁴ απαιτεί από τις δημόσιες διοικήσεις να λαμβάνουν κατάλληλα και αναλογικά μέτρα κυβερνοασφάλειας και να εγγυώνται την ασφαλή παροχή των υπηρεσιών τους. Το 2023 διατέθηκαν 30 εκατ. EUR στο πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη» προκειμένου να στηριχθεί η εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας για την κυβερνοασφάλεια και των εθνικών στρατηγικών κυβερνοασφάλειας.

Η Επιτροπή παρακολουθεί τον αντίκτυπο του ψηφιακού μετασχηματισμού στη δημόσια διακυβέρνηση σε ολόκληρη την ΕΕ, με τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων από υφιστάμενους ή αναδυόμενους μηχανισμούς παρακολούθησης⁶⁵ και με τη γνωστοποίηση πορισμάτων και συστάσεων. Μελετά επίσης τον αντίκτυπο, τους κινδύνους και τις ευκαιρίες της τεχνητής νοημοσύνης και των αναδυόμενων τεχνολογιών για τις δημόσιες διοικήσεις⁶⁶.

⁶³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Ενισχυμένη πολιτική για τη διαλειτουργικότητα του δημόσιου τομέα](#) [COM(2022) 710 final].

⁶⁴ [Οδηγία \(ΕΕ\) 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση](#).

⁶⁵ Σε συνέχεια των πρόσφατων εργασιών σχετικά με τη χαρτογράφηση της παρακολούθησης της διαλειτουργικότητας και του ψηφιακού μετασχηματισμού και τον εντοπισμό ευκαιριών για τον εξορθολογισμό της ευρωπαϊκής παρακολούθησης των ψηφιακών πολιτικών από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

⁶⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Κοινό Κέντρο Ερευνών, [AI Watch. European landscape on the use of Artificial Intelligence by the Public Sector](#) (Παρατήρηση της τεχνητής νοημοσύνης. Το ευρωπαϊκό τοπίο σχετικά με τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης από τον δημόσιο τομέα), [European Landscape on the Use of Blockchain Technology by the Public Sector](#) (Το ευρωπαϊκό τοπίο σχετικά με τη χρήση της τεχνολογίας blockchain από τον δημόσιο τομέα) και [Next generation virtual worlds: opportunities, challenges, and policy implications](#) (Η επόμενη γενιά εικονικών κόσμων: ευκαιρίες, προκλήσεις και επιπτώσεις στην πολιτική).

Το TSI έχει ήδη στηρίξει 180 μεταρρυθμίσεις ψηφιακού μετασχηματισμού σε όλα τα κράτη μέλη με σκοπό την ανάπτυξη στρατηγικών για την υιοθέτηση των νέων ψηφιακών τεχνολογιών, την ενίσχυση της ψηφιακής διακυβέρνησης, τη δημιουργία πρωτοτύπων ή τη δοκιμή νέων λύσεων. Ταυτόχρονα, τα ΣΑΑ στηρίζουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό των δημόσιων διοικήσεων, καθώς το 37 % των ψηφιακών δαπανών, δηλ. ποσό ύψους 53 δισ. EUR, διατίθεται για τις ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες και την ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Οι μεταρρυθμίσεις αποσκοπούν στην καθιέρωση ή τη βελτίωση λύσεων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, όπως η χρήση της ηλεκτρονικής ταυτότητας, στη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας των ψηφιακών δημόσιων πλατφορμών, καθώς και στη βελτίωση της συλλογής και διαχείρισης δεδομένων. Οι επενδύσεις αποσκοπούν στην ενσωμάτωση προηγμένων τεχνολογιών στις κυβερνητικές διαδικασίες, καθώς και στην ενίσχυση της κυβερνοασφάλειας. Οι προγραμματισμένες επενδύσεις στην πολιτική για τη συνοχή για την περίοδο 2021-2027 με σκοπό τη στήριξη της ψηφιακής μετάβασης ανέρχονται σε περισσότερα από 39 δισ. EUR. Το ποσό αυτό περιλαμβάνει 11,2 δισ. EUR που προορίζονται για τις ψηφιακές υπηρεσίες και για την ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων και των δημόσιων διοικήσεων.

Η Επιτροπή στηρίζει επίσης τη συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα «GovTech» η οποία τονώνει την καινοτομία στον δημόσιο τομέα και συμβάλλει στη βελτίωση της προσβασιμότητας, της συμπεριληπτικότητας και της αποδοτικότητας των δημόσιων υπηρεσιών. Ένας κόμβος γνώσης και ένας εικονικός χώρος προβολής εμπειριών προωθούν την υιοθέτηση αναδυόμενων τεχνολογιών, όπως οι εικονικοί κόσμοι και το Web 4.0, στον δημόσιο τομέα [Public Sector Tech Watch (Παρατηρητήριο τεχνολογιών στον δημόσιο τομέα)]⁶⁷. Η Επιτροπή συγχρηματοδοτεί εγκαταστάσεις δοκιμών και πειραματισμού στο πεδίο της τεχνητής νοημοσύνης για έξυπνες πόλεις και κοινότητες μέσω ενός πενταετούς έργου ύψους 40 εκατ. EUR που επικεντρώνεται στο κλίμα, το περιβάλλον, την κινητικότητα και άλλες τοπικές υποδομές.

Μπορούν να δημιουργηθούν καλύτερες συνέργειες μεταξύ της παροχής τεχνικής υποστήριξης και των υπό εξέλιξη δράσεων για την υλοποίηση της ψηφιακής δεκαετίας. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα συνεχίσει να ανταλλάσσει ορθές πρακτικές και να προωθεί ενεργά την πιλοτική εφαρμογή και την επιχειρησιακή διάδοση, στο πλαίσιο του TSI, μοντέλων και πρωτοτύπων που αναπτύσσονται στο πλαίσιο διαφόρων άλλων προγραμμάτων της ΕΕ (ιδίως των προγραμμάτων «Ορίζων 2020», «Ορίζων Ευρώπη», «Ψηφιακή Ευρώπη» και «Δικαιοσύνη»).

Η Επιτροπή:

- θα στηρίξει τις δημόσιες διοικήσεις όσον αφορά τόσο την **εφαρμογή της ψηφιακής νομοθεσίας και της νομοθεσίας για τα δεδομένα** όσο και την **αύξηση της ετοιμότητάς τους να εντάξουν τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης στις δραστηριότητές τους με ασφαλή και αξιόπιστο τρόπο, για την εποπτεία των τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης**, ενισχύοντας την κυβερνοασφάλεια και καταρτίζοντας και εφαρμόζοντας δημόσιες πολιτικές, μεταξύ άλλων για τη στήριξη της σύγκλισης των πρακτικών στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων [από το πρώτο τρίμηνο του 2024]
- θα προωθήσει τη **βιώσιμη και αποτελεσματική χρήση των αναδυόμενων τεχνολογιών από τις δημόσιες διοικήσεις**, για παράδειγμα μέσω της ανάπτυξης ανοικτών προτύπων ή της στήριξης διασυνοριακών δημόσιων υπηρεσιών με τη χρήση αποκεντρωμένων

⁶⁷ Βλ. [JoinUp](#).

τεχνολογιών, όπως οι τεχνολογίες καταμετρημένου καθολικού (π.χ. blockchain). [από το πρώτο τρίμηνο του 2024]

Τα κράτη μέλη παροτρύνονται να αξιοποιήσουν υφιστάμενες και νέες ευκαιρίες για να αυξήσουν την ετοιμότητά τους στον ψηφιακό τομέα, μεταξύ άλλων μέσω τεχνικής υποστήριξης και συμμετοχής σε κοινότητες πρακτικής. Ενθαρρύνονται επίσης να προωθήσουν αυτές τις ευκαιρίες στο εσωτερικό των διοικήσεών τους και να στηρίξουν την ασφαλή ένταξη της τεχνητής νοημοσύνης και άλλων ψηφιακών τεχνολογιών στις δραστηριότητές τους. Ειδικότερα, η πλατφόρμα τεχνητής νοημοσύνης κατά παραγγελία θα στηρίξει την υιοθέτηση αξιόπιστων, δεοντολογικών και διαφανών τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης από τη βιομηχανία και τον δημόσιο τομέα. Επιπλέον, μπορούν να συμμετέχουν ενεργά σε υφιστάμενες και μελλοντικές κοινοπραξίες ευρωπαϊκής ψηφιακής υποδομής για αναδυόμενες τάσεις και προγράμματα, όπως οι εικονικοί κόσμοι, οι γλωσσικές τεχνολογίες και το CitiVerse.

6. Πλαίσια, κατευθυντήριες γραμμές και εργαλεία για τον ψηφιακό μετασχηματισμό

Στόχος της ΕΕ είναι να διασφαλίσει ότι οι υπηρεσίες είναι προσβάσιμες σε όλους χωρίς διακρίσεις, σύμφωνα με τις αξίες και τις αρχές που έχουν συμφωνηθεί στον ψηφιακό τομέα⁶⁸, όπως η αρχή «μόνον άπαξ» και η ανθρωποκεντρικότητα. Η αύξηση της διαλειτουργικότητας είναι εξαιρετικά σημαντική στο πλαίσιο αυτό, καθώς καθιστά δυνατή τη νομική, οργανωτική, σημασιολογική και τεχνική εναρμόνιση για τη διασυννοριακή ανταλλαγή δεδομένων, όπως συνιστάται από το ευρωπαϊκό πλαίσιο διαλειτουργικότητας. Η διαλειτουργικότητα έχει επίσης καίρια σημασία για την εξάλειψη των εμποδίων στην ενιαία αγορά και για την παροχή διασυνδεδεμένων ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών. Έχουν αναπτυχθεί ειδικές διαλειτουργικές λύσεις σε διάφορους τομείς⁶⁹, όπως τα τελωνεία, οι δημόσιες συμβάσεις ή η νομοθεσία⁷⁰. Επιπλέον, η Επιτροπή έχει προτείνει συγκεκριμένες δράσεις για τον καλύτερο συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης μέσω της περαιτέρω ψηφιοποίησης⁷¹. Με τη συμμετοχή της στο κίνημα Living-in.EU, η Επιτροπή ενθαρρύνει τις πόλεις και τις κοινότητες να αναβαθμίσουν από κοινού συμφωνημένες και διαλειτουργικές ψηφιακές λύσεις ώστε να παρέχουν περισσότερο ενημερωμένες, καινοτόμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες στους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Οι προσπάθειες για τη διαλειτουργικότητα είναι πολύπλευρες και περιλαμβάνουν τη διασύνδεση των σχετικών υποδομών, όπως οι υποδομές υπολογιστικού νέφους, το επικείμενο νομικό πλαίσιο για θέματα ψηφιακής ταυτότητας, την πρόβλεψη κοινών προδιαγραφών για τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας, καθώς και τους χώρους δεδομένων για τη δημόσια διοίκηση⁷².

Το τεχνικό σύστημα «μόνον άπαξ»

⁶⁸ [Διακήρυξη του Βερολίνου για την ψηφιακή κοινωνία και την ψηφιακή διακυβέρνηση με βάση τις αξίες.](#)

⁶⁹ [Πλατφόρμα Joinup.](#)

⁷⁰ Το [περιβάλλον ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία](#) απλουστεύει την ηλεκτρονική ανταλλαγή εγγράφων και πληροφοριών που απαιτούνται για τη διαδικασία τελωνισμού των εμπορευμάτων. Ο [χώρος δεδομένων για τις δημόσιες συμβάσεις](#) διευκολύνει την πιο ολοκληρωμένη επισκόπηση των δημόσιων συμβάσεων στην ΕΕ. Συστήματα ταυτοποίησης, όπως το αναγνωριστικό ευρωπαϊκής νομοθεσίας ή το αναγνωριστικό ευρωπαϊκής νομολογίας της ΕΕ, για διασυννοριακές ανταλλαγές στον τομέα του δικαίου.

⁷¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Ψηφιοποίηση του συντονισμού της κοινωνικής ασφάλισης: διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας στην ενιαία αγορά](#) [COM(2023) 501 final].

⁷² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Κοινοί ευρωπαϊκοί χώροι δεδομένων](#) (στα αγγλικά) [SWD(2022) 45 final].

Ο κανονισμός για την ενιαία ψηφιακή θύρα⁷³ παρέχει το νομικό πλαίσιο για τη δημιουργία κοινών ευρωπαϊκών χώρων δεδομένων προκειμένου οι δημόσιες διοικήσεις να ανταλλάσσουν πληροφορίες με αξιόπιστο τρόπο. Έως τον Δεκέμβριο του 2023, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα δημιουργήσουν έναν χώρο δεδομένων μεταξύ κυβερνήσεων, γνωστό ως τεχνικό σύστημα «μόνον άπαξ». Το σύστημα αυτό θα διευκολύνει και θα επιταχύνει σημαντικά τις διασυνοριακές διοικητικές διαδικασίες για την ανταλλαγή δεδομένων και εγγράφων που καλύπτονται από την ενιαία ψηφιακή θύρα. Ως εκ τούτου, θα διευκολύνει τους μεν πολίτες να σπουδάζουν, να μετακινούνται, να εργάζονται και να συνταξιοδοτούνται, τις δε επιχειρήσεις και τις ΜΜΕ να ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα σε ολόκληρη την ΕΕ. Το σύστημα θα συνδέει τις δημόσιες αρχές σε ολόκληρη την ΕΕ, ώστε να μπορούν να ανταλλάσσουν επίσημα έγγραφα και δεδομένα που απαιτούνται για τις εν λόγω διοικητικές διαδικασίες, κατόπιν αιτήματος του πολίτη ή των επιχειρήσεων.

Η Επιτροπή:

- θα στηρίζει την παροχή **διοικητικών υπηρεσιών πλήρως προσβάσιμων διαδικτυακά** με τη χρήση της ενιαίας ψηφιακής θύρας, της πρωτοβουλίας ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για την ψηφιοποίηση της δημόσιας διοίκησης και της αυτοματοποιημένης ανταλλαγής δικαιολογητικών που διαχειρίζεται το τεχνικό σύστημα «μόνον άπαξ» και της επαλήθευσης της γνησιότητας των δικαιολογητικών μέσω του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά⁷⁴. Θα συνεχίσει να διευκολύνει τη διαλειτουργικότητα των κοινών ευρωπαϊκών χώρων δεδομένων και να προωθεί περαιτέρω την ηλεκτρονική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ δημόσιων διοικήσεων σε διασυνοριακό επίπεδο, η οποία διευκολύνεται μέσω του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά και της ηλεκτρονικής ανταλλαγής πληροφοριών για την κοινωνική ασφάλιση. [από το τέταρτο τρίμηνο του 2023]
- θα αναπτύξει εργαλεία για **αυξημένη διαλειτουργικότητα** και για την **παροχή αδιάλειπτων υπηρεσιών**, και ειδικότερα θα μπορούσε να δημιουργήσει ένα κέντρο υποστήριξης της διαλειτουργικής Ευρώπης, το οποίο θα στηρίζει τις δημόσιες διοικήσεις στη διενέργεια αξιολογήσεων διαλειτουργικότητας και στην προώθηση του ευρωπαϊκού πλαισίου διαλειτουργικότητας, καθώς και στην εξειδίκευσή του, όπως το πλαίσιο για τις έξυπνες πόλεις και κοινότητες. [από το πρώτο τρίμηνο του 2024]
- θα δημοσιεύσει **επισκόπηση των ευκαιριών χρηματοδότησης** για τον ψηφιακό μετασχηματισμό των δημόσιων διοικήσεων και των συνεργειών μεταξύ τους. [από το τέταρτο τρίμηνο του 2024]
- θα στηρίζει την **ομοσπονδία ικανοτήτων υπολογιστικού νέφους σε όλες τις δημόσιες διοικήσεις**, με στόχο την προώθηση της τεχνολογικής τους βάσης και την ενίσχυση της παροχής δημόσιων υπηρεσιών από αυτές⁷⁵. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα προμηθευτεί μια πλατφόρμα έξυπνου ενδιαμέσου λογισμικού ανοικτού κώδικα, θα δημοσιεύσει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών

⁷³ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2018/1724 για τη δημιουργία ενιαίας ψηφιακής θύρας με σκοπό την παροχή πρόσβασης σε πληροφορίες, σε διαδικασίες και σε υπηρεσίες υποστήριξης και επίλυσης προβλημάτων και για την τροποποίηση του κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 1024/2012.](#)

⁷⁴ Επί του παρόντος, το σύστημα υποστηρίζει 95 διαδικασίες διοικητικής συνεργασίας σε 19 διαφορετικούς τομείς πολιτικής που σχετίζονται με την ενιαία αγορά.

⁷⁵ Ανακοινώθηκε στην ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα και διατυπώθηκε εκ νέου στη δήλωση των 27 κρατών μελών σχετικά με την οικοδόμηση του υπολογιστικού νέφους επόμενης γενιάς για τις επιχειρήσεις και τον δημόσιο τομέα στην ΕΕ.

υπολογιστικού νέφους και θα προωθήσει τη διασύνδεση και τη διαλειτουργικότητα των υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους της δημόσιας διοίκησης: [από το τέταρτο τρίμηνο του 2024]

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που στηρίζουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό τους, όπως είναι το TSI και άλλοι μηχανισμοί χρηματοδότησης της ΕΕ, καθώς και η στοχευμένη κατάρτιση και τα εργαλεία. Μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στις προσπάθειες της Επιτροπής να διευκολύνει την ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των δημόσιων διοικήσεων σε διασυννοριακό επίπεδο και να βελτιώσει τη διαλειτουργικότητά τους. Μπορούν επίσης να χρησιμοποιήσουν τη στήριξη της Επιτροπής για την ψηφιοποίηση των δικαστικών συστημάτων τους μέσω της νομοθεσίας, της χρηματοδότησης, της ανάπτυξης εργαλείων ΤΠ και της προώθησης εθνικών μέσων συντονισμού και παρακολούθησης.

Πυλώνας 3. Ικανότητα ανάληψης ηγετικού ρόλου στην πράσινη μετάβαση

Η ΕΕ έχει δεσμευτεί να καταστεί κλιματικά ουδέτερη έως το 2050 και να ενισχύσει την αποδοτική χρήση των πόρων, διασφαλίζοντας παράλληλα κοινωνική δικαιοσύνη και συμπεριληπτικότητα. Η ταχεία απανθρακοποίηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και της χρήσης ενέργειας αποτελεί κρίσιμο πρώτο ορόσημο, το οποίο πρέπει να συνοδεύεται από βαθύτερες αλλαγές σε τομείς όπως οι κατασκευές, οι μεταφορές, το εμπόριο, η γεωργία, η διαχείριση των αποβλήτων και των υδάτων. Οι πόλεις έχουν καθοριστική σημασία για την επίτευξη των κλιματικών στόχων, καθώς παράγουν το 70-80 % των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της ΕΕ και αντιπροσωπεύουν το 80 % του πληθυσμού της ΕΕ. Η κλιματική αλλαγή απαιτεί ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών και της ικανότητας αντιμετώπισης προκλήσεων όπως τα ακραία καιρικά φαινόμενα, οι συχνές φυσικές καταστροφές, η λειψυδρία κ.λπ. Τα φαινόμενα αυτά αναμένεται να επηρεάσουν αρνητικά τη βιοποικιλότητα, με σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον και, εκείνες με τη σειρά τους, στην παραγωγή τροφίμων και στις καταβόθρες άνθρακα.

Οι δημόσιες διοικήσεις διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη διαμόρφωση των συνθηκών ώστε οι οικονομίες και οι κοινωνίες να επιτύχουν τους φιλόδοξους στόχους για το κλίμα και την ενέργεια το 2030 και θα πρέπει να λειτουργούν υποδειγματικά. Πρέπει να ενσωματώσουν την πράσινη μετάβαση σε όλους τους τομείς πολιτικής και σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, με βάση ολοκληρωμένο σχεδιασμό, αξιόπιστες αξιολογήσεις και εκτιμήσεις επιπτώσεων, καθώς και ευρείες διαβουλεύσεις που διασφαλίζουν ότι κανείς δεν θα μείνει στο περιθώριο. Πρέπει να προσαρμόσουν τα δημόσια οικονομικά ώστε να στηριχθεί η πράσινη μετάβαση και η κοινωνική δικαιοσύνη μέσω κατάλληλων φορολογικών πολιτικών, πράσινων δημόσιων συμβάσεων, βιώσιμης χρηματοδότησης και επενδύσεων που σέβονται την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Θα πρέπει να προωθούν τη συστηματική ένταξη μέτρων για τη στήριξη υγιών οικοσυστημάτων, πράσινων υποδομών και λύσεων που βασίζονται στη φύση στις δημόσιες και ιδιωτικές αποφάσεις. Πρέπει να εξασφαλίσουν επαρκή ικανότητα για πράσινες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης⁷⁶.

Οι δράσεις στο πλαίσιο αυτού του πυλώνα θα υλοποιηθούν κυρίως μέσω του TSI.

⁷⁶ Αρκετά κράτη μέλη προβλέπουν μέτρα ΣΑΑ για την κατάρτιση πράσινου προϋπολογισμού, την πράσινη φορολογία και τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις.

7. Διαμόρφωση της πράσινης μετάβασης

Η Επιτροπή καταβάλλει συστηματικά προσπάθειες ώστε να δημιουργήσει ολοκληρωμένο πλαίσιο για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν, για την προστασία του περιβάλλοντος και για την ενεργειακή απόδοση στην ΕΕ. Για παράδειγμα, η Επιτροπή, από κοινού με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, παρέχει τεχνική βοήθεια στα κράτη μέλη για τις εκ των υστέρων αξιολογήσεις πολιτικών και μέτρων, καθώς και για την υποβολή εκθέσεων και την παρακολούθηση των εκπομπών. Η Επιτροπή στηρίζει την κατάρτιση εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα και μακροπρόθεσμων στρατηγικών, την υλοποίηση της δίκαιης μετάβασης, την κατάρτιση πράσινων προϋπολογισμών και την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Αναπτύσσει ικανότητα εντοπισμού και ανταλλαγής ορθών πρακτικών όσον αφορά πολιτικές και μέτρα και καθιερώνει πολυεπίπεδους διαλόγους για το κλίμα και την ενέργεια⁷⁷.

Οι δημόσιες διοικήσεις πρέπει να διασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή μετασχηματιστικών αλλαγών στα ενεργειακά συστήματα. Επιπλέον, δεδομένων των αναδυόμενων απειλών για την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα των κρίσιμων ενεργειακών υποδομών, χρειάζονται επαρκή ικανότητα αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να βελτιώσουν τη συνεργασία τους, ιδίως ενισχύοντας την ανταλλαγή γνώσεων και ορθών πρακτικών, διευκολύνοντας την ανάλυση των διατομεακών και διασυννοριακών αλληλεξαρτήσεων και διεξάγοντας δοκιμές⁷⁸. Γενικότερα, πρέπει να εντείνουν τις μεταρρυθμίσεις για την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την κινητικότητα, την κυκλική οικονομία, τη βιοποικιλότητα και τις λύσεις που βασίζονται στη φύση, τη διαχείριση των αποβλήτων και των υδάτων, την ποιότητα του αέρα, την εκτίμηση κλιματικών κινδύνων και την εκπόνηση σεναρίων, τη χρήση της γης και τη δασοκομία.

Η Επιτροπή:

- θα στηρίζει τα κράτη μέλη στην **επικαιροποίηση των εθνικών στρατηγικών και σχεδίων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή**, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές⁷⁹, καθώς και στην εκπλήρωση νέων υποχρεώσεων, όπως εκείνων που απορρέουν από την αναδιατύπωση της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση [από το πρώτο τρίμηνο του 2024]
- θα προωθήσει την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», συμπεριλαμβανομένης της **αξιοποίησης κατευθυντήριων γραμμών για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή και άλλων σχετικών με το περιβάλλον κατευθυντήριων γραμμών**. Αυτό θα συμβάλει στην ανάπτυξη ικανοτήτων και εργαλείων για την κατάρτιση πράσινων δημόσιων προϋπολογισμών, για τον οικολογικό προσανατολισμό των δημόσιων επενδύσεων και για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις (π.χ. με την εντατικότερη εφαρμογή προσεγγίσεων που αντικατοπτρίζουν το μακροπρόθεσμο κοινωνικό και περιβαλλοντικό κόστος και τα αντίστοιχα οφέλη, μεταξύ άλλων η αξία του

⁷⁷ [Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή](#). Αποστολή της ΕΕ: Κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις· πρωτοβουλία του [Συμφώνου των Δημάρχων](#): πλατφόρμες διαλόγου για το κλίμα και την ενέργεια.

⁷⁸ Οι προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων σε οντότητες που διαχειρίζονται κρίσιμες υποδομές στον τομέα της ενέργειας σύμφωνα με τη σύσταση 2023/C 20/01 του Συμβουλίου θα πρέπει να ολοκληρωθούν έως το τέλος του 2023.

⁷⁹ [Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις στρατηγικές και τα σχέδια προσαρμογής των κρατών μελών](#).

φυσικού κεφαλαίου και τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης)· [από το πρώτο τρίμηνο του 2024]

- θα προωθήσει **εργαλεία και μεθόδους για τις εκτιμήσεις κλιματικών κινδύνων και την πρόληψη των κινδύνων**, όπως εκτιμήσεις κινδύνου ανά τομέα ή ανά πολιτική (εθνική εκτίμηση κινδύνου για τη διαχείριση καταστροφών στο πλαίσιο του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης· εκτιμήσεις μακροοικονομικών κινδύνων) και εκτιμήσεις τοπικών κινδύνων (όπως στην εργαλειοθήκη Climate-Adapt)· [από το πρώτο τρίμηνο του 2024]
- θα στηρίζει τα κράτη μέλη ώστε να αναπτύξουν ικανότητες για **προγραμματισμό, σχεδιασμό και εφαρμογή μέτρων αποκατάστασης των οικοσυστημάτων και λύσεων που βασίζονται στη φύση**, ως οικονομικά αποδοτικών και περιβαλλοντικά θετικών μέτρων για τη διατήρηση βασικών οικοσυστημικών υπηρεσιών· [από το δεύτερο τρίμηνο του 2024]
- θα χρησιμοποιήσει την **επισκόπηση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής**⁸⁰ για τον εντοπισμό των βαθύτερων αιτίων της αναποτελεσματικής εφαρμογής της νομοθεσίας και πολιτικής στον τομέα του περιβάλλοντος από τα κράτη μέλη με σκοπό τον σχεδιασμό μέτρων στήριξης για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης. [από το δεύτερο τρίμηνο του 2025]

8. Προώθηση του οικολογικού προσανατολισμού της δημόσιας διοίκησης

Πέραν της διαμόρφωσης της πράσινης μετάβασης, οι δημόσιες διοικήσεις σε όλα τα επίπεδα θα πρέπει να δώσουν το παράδειγμα, προσαρμόζοντας την οργανωτική τους διαχείριση και προωθώντας την ευαισθητοποίηση του προσωπικού τους σχετικά με τον οικολογικό προσανατολισμό⁸¹. Ο οικολογικός προσανατολισμός της δημόσιας διοίκησης μπορεί να περιλαμβάνει πρακτικές για τη βιώσιμη χρήση των πόρων και τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων, όπως τα ανθεκτικά στην κλιματική αλλαγή κτίρια και χώροι εργασίας, τα ελάχιστα πρότυπα διάρκειας ζωής για τη χρήση ΤΠ και άλλου εξοπλισμού, η ανακύκλωση, οι πράσινες δημόσιες συμβάσεις, η μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και η χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Ο ΜΑΑ και η πολιτική συνοχής στηρίζουν ευρέως την ενεργειακή ανακαίνιση των κτιρίων της δημόσιας διοίκησης, και ορισμένα κράτη μέλη έχουν συμπεριλάβει στα ΣΑΑ μέτρα για τον οικολογικό προσανατολισμό των στόλων τους και την προώθηση ευέλικτων τρόπων εργασίας για τους δημόσιους υπαλλήλους.

Στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας της ΕΕ, η αρχή της προτεραιότητας στην ενεργειακή απόδοση⁸² απαιτεί να συνεκτιμώνται λύσεις ενεργειακής απόδοσης, για παράδειγμα, στις αποφάσεις σχεδιασμού, πολιτικής και επενδύσεων που αφορούν το ενεργειακό σύστημα και τους μη ενεργειακούς τομείς. Η εφαρμογή της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση θέτει στόχους για την ετήσια μείωση της κατανάλωσης ενέργειας σε όλες τις δημόσιες διοικήσεις, για την ανακαίνιση των δημόσιων κτιρίων, καθώς και για τις απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης και αποδοτικής χρήσης των πόρων στις δημόσιες συμβάσεις.

⁸⁰ [Επισκόπηση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής](#).

⁸¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, [Οικολογικός προσανατολισμός της Επιτροπής](#) [C(2022) 2230 final].

⁸² [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2018/1999 για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα](#) και οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση.

Επιπλέον, οι πρακτικές μπορούν να προαγάγουν το δίκαιο εμπόριο και τα βιώσιμα τρόφιμα, καθώς και τη συμμετοχή σε έργα που προωθούν τη βιοποικιλότητα και τη βιωσιμότητα σε αστικά και μη αστικά πλαίσια· και να ενθαρρύνουν τη φιλική προς το περιβάλλον συμπεριφορά των εργαζομένων τους (π.χ. όταν μετακινούνται ή ταξιδεύουν για επαγγελματικούς σκοπούς).

Το σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου της ΕΕ (EMAS)

Η Επιτροπή θέσπισε το σύστημα αυτό για να βοηθήσει τους οργανισμούς να βελτιώσουν τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις εξοικονομώντας ενέργεια και άλλους πόρους, εστιάζοντας παράλληλα την προσοχή τους στη συμμόρφωση προς τις νομοθετικές διατάξεις και προωθώντας τη συμμετοχή του προσωπικού. Προσφέρει μια μέθοδο για την αξιολόγηση και τη μείωση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων και ένα σύστημα διακυβέρνησης με ανεξάρτητη επαλήθευση από τρίτους για μεγαλύτερη αξιοπιστία. 286 δημόσιες διοικήσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη έχουν ήδη δεσμευτεί να μειώσουν το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα και έχουν ήδη εγγραφεί στο σύστημα.

Η Επιτροπή:

- θα αναπτύξει περαιτέρω **κατευθυντήριες γραμμές για τη χρήση του συστήματος οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου της ΕΕ**, με στόχο την ταχύτερη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των οργανισμών, και θα στηρίξει τις δημόσιες διοικήσεις στην υιοθέτηση του συστήματος· [από το τέταρτο τρίμηνο του 2023]
- θα προωθήσει και θα στηρίξει την ανάπτυξη **μεθοδολογιών για την αξιολόγηση του αποτυπώματος άνθρακα των οργανισμών**· θα διευκολύνει την ανταλλαγή ορθών πρακτικών για την οικολογική μετάβαση· [από το δεύτερο τρίμηνο του 2024]
- θα διευκολύνει την πρόσβαση σε **τεχνική υποστήριξη και καθοδήγηση για την απανθρακοποίηση και τη βελτίωση της συνολικής βιωσιμότητας των κτιρίων**, καθώς και για αποδοτική θέρμανση στις δημόσιες διοικήσεις, ιδίως σε τοπικό επίπεδο. [από το δεύτερο τρίμηνο του 2024]

Επόμενα βήματα

Η πρωτοβουλία ComPAct προτείνει δράσεις που θα υλοποιηθούν σταδιακά, πρωτίστως μέσω του TSI και άλλων χρηματοδοτικών μηχανισμών της ΕΕ, ώστε να προαχθεί η ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ των δημόσιων διοικήσεων σε ολόκληρη την Ευρώπη και να διευκολυνθεί η υιοθέτηση αρχών που βρίσκονται στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της πρωτοβουλίας ComPAct στο πλαίσιο των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων του TSI. Τα διδάγματα που θα αντληθούν θα καθοδηγήσουν την Επιτροπή ώστε να δημιουργήσει ακόμη καλύτερα εργαλεία της ΕΕ για τη στήριξη των δημόσιων διοικήσεων στο μέλλον.

Τα κράτη μέλη μπορούν να συμμετέχουν στην ComPAct με τον δικό τους ρυθμό και ανάλογα με τις αντίστοιχες ανάγκες τους και τα θεσμικά τους πλαίσια. Μπορούν να επιλέξουν μεταξύ των δράσεων που προτείνει η ComPAct, οι οποίες βασίζονται στη ζήτηση. Τα εργαλεία, οι μεθοδολογίες, η στήριξη από ομοτίμους, η πείρα και οι ανταλλαγές πρακτικών που προτείνονται θα βοηθήσουν τις δημόσιες διοικήσεις να μάθουν, να καινοτομούν και να βελτιώνουν τις πρακτικές και τις επιδόσεις τους.

Η πρωτοβουλία ComPAct θα συμπληρώσει και θα προσθέσει αξία σε άλλες υφιστάμενες μορφές συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, όπως το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Δημόσιων

Διοικήσεων (EUPAN), το δίκτυο διευθυντών ιδρυμάτων και σχολείων δημόσιας διοίκησης (DISPA), καθώς και σε διεθνή φόρουμ και μεταξύ δικτύων εμπειρογνομόνων.

Η ComPAct θα μπορέσει να αξιοποιήσει πλήρως τις δυνατότητές της μόνο με την αρραγή συστράτευση όλων των παραγόντων και των ενδιαφερόμενων μερών του ευρωπαϊκού διοικητικού χώρου. Για την υλοποίηση της ComPAct, η Επιτροπή θα αλληλεπιδρά με τις αρχές των κρατών μελών που διαχειρίζονται την ανάπτυξη της δημόσιας διοίκησης σε διάφορα επίπεδα, με ιδρύματα που παρέχουν κατάρτιση, με άλλες οντότητες, ανάλογα με την περίπτωση, καθώς και με ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι κοινωνικοί εταίροι, η πανεπιστημιακή κοινότητα και οι εμπειρογνώμονες. Η συνεχής αυτή δέσμευση θα έχει επίσης θεμελιώδη σημασία για τον προσδιορισμό σχετικών θεμάτων και μελλοντικών δράσεων στους τομείς όπου η στήριξη της ΕΕ προς τις δημόσιες διοικήσεις μπορεί να αποφέρει προστιθέμενη αξία. Η ομάδα εμπειρογνομόνων της Επιτροπής για τη δημόσια διοίκηση και διακυβέρνηση θα συνεχίσει να αποτελεί τη βασική πλατφόρμα διαλόγου. Η Επιτροπή παραμένει προσηλωμένη στη συμβολή της στον πολιτικό διάλογο κατά τις υπουργικές συνόδους που διοργανώνονται στο πλαίσιο των Προεδριών της ΕΕ. Η ενεργητική συμμετοχή των κρατών μελών και η ενισχυμένη προθυμία τους να ανταλλάσσουν τις εμπειρίες τους όσον αφορά τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, να αντλούν διδάγματα και να παρέχουν στήριξη σε άλλους θα έχουν καθοριστική σημασία για την επίτευξη των στόχων και των φιλοδοξιών της πρωτοβουλίας ComPAct.